АНОНС
НОМЕРА

ІХ Звітна наукова
2-3 стор.

Студентське життя
6-7 стор.

Митець і патріот
12-13 стор.

ЗАМОК

Газета Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім. Тараса Шевченка

28 лютого 2013 року, №1-4 (145-148)

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ І ТАКТИЧНІ КОРЕКТИВИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ,
ректор інституту

Справжній солдат мріє стати генералом, справжній науковець прагне до вищого наукового ступеня, а сучасний вищий заклад освіти – до зміцнення та підвищення

свого академічного статусу. Такий стратегічний принцип поширюється на діяльність кожного ВНЗ, незалежно від рівня його акредитації, а вібрації в соціально-економічній і політичній сферах суспільства, демографічні виклики сьогодення, тривожні тенденції на ринку освітніх послуг та інші фактори вносять тактичні корективи у процес прийняття та реалізації рішень.

Наш стратегічний орієнтир нормативно визначений рішенням Тернопільської обласної ради "Про зміну типу та перейменування Кременецького обласного гуманітарно-педагогічного інституту ім.Тараса Шевченка", згідно з яким започаткована робота щодо зміни статусу та перейменування навчального закладу з інституту на академію. Така робота далеко не короткотермінова, багатоаспектна та складна. На реалізацію цього стратегічного завдання розроблена Концепція розвитку навчального закладу на наступне десятиріччя. Важливим етапом слало прийняття конференцією трудового колективу проекту Статуту Кременецької гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Згідно з Концепцією розвитку інституту вченою радою затверджено колективні, розроблені на основі самоаналізу науково-методичні портрети кафедр, які надають інформацію про науково-кадрове забезпечення навчального процесу за нормативними вимогами, про стан і перспективи інформаційного забезпечення навчального процесу, формування навчально-методичних комплексів із програмних дисциплін та науково-видавничу діяльність членів кафедр, про діяльність науково-дослідних лабораторій, виконання програми "ВНЗ – ЗОШ", дотичні до цієї програми профорієнтаційні заходи та складові організаційно-виховної роботи. Таким чином, забезпечена рішенням обласної ради формальна сторона переходу інституту до статусу академії зусиллями колективу поступово набуває змістового наповнення.

Необхідна і навіть першочергова передумова підвищення статусу навчального закладу – це зміцнення, розширення та максимально ефективне використання можливостей чинного статусу. Така ефективність має бути настільки високою, щоб продемонструвати: цей заклад освіти "переріс" формальні рамки свого функціонування і для дальшого розвитку потребує їх розширення. Своєрідним випробуванням міцності нашого нинішнього статусу та шансом додатково підтвердити необхідність його підвищення виступають пройдені нами процедури ліцензування й акредитації. Минулоріч ми витримали випробування на міцність позитивним вирішенням чотирьох акредитаційних і двох ліцензійних справ: акредитовано магістерські програми з музичного мистецтва і технологічної освіти, успішно здійснено акредитацію молодих спеціалістів з дошкільної освіти і технологічної освіти, а також розширено ліцензований обсяг з підготовки бакалаврів і спеціалістів із дошкільної освіти за денною і заочною формами навчання та ліцензована перепідготовка фахівців-педагогів за заочною формою.

Процедури чергової акредитації та ліцензування мають підтвердити об'єктивність нашого прагнення здобути вищий академічний статус, для чого ми ведемо цілеспрямовану роботу з посилення науково-кадрового потенціалу факультетів і кафедр, удосконалення навчально-методичного, інформаційного і матеріально-технічного забезпечення процесу підготовки фахівців. Нас очікує акредитування бакалаврату із соціальної педагогіки, молодших спеціалістів із фізичного виховання. Започатковано процедуру ліцензування спеціалістів із соціальної педагогіки, магістрів з дошкільної освіти, а також бакалаврів з напрямів "Історія" та "Філологія (українська мова та література) ". Наголосимо, що ліцензування магістерських програм відкриває навчальному закладу шлях до четвертого рівня акредитації в цілому. З метою забезпечення якісного функціонування магістратури відкрито кафедру педагогіки вищої школи, яку очолила доктор педагогічних наук В.Є.Бенера.

За умови успішного проходження процедури ліцензування й акредитації акцентується завдання забезпечення кількісних та якісних параметрів ліцензованого контингенту студентів, що вимагає ефективної профорієнтаційної роботи всіх структурних підрозділів навчального закладу, кожного науково-педагогічного працівника. Принагідно повідомимо, що в наступній вступній кампанії творчі конкурси з мистецьких спеціальностей та фізичного виховання вважатимуться фаховим випробуванням.

Забезпечення якості та результативності навчального процесу є провідним напрямом діяльності кожного навчального закладу. Для цього ми розпочали модернізацію навчально-методичних комплексів із нормативних і

варіативних дисциплін усіх спеціальностей. У структуру навчально-методичних комплексів вносяться суттєві корективи: актуалізується методичне та інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів, виконання ними індивідуальних навчально-дослідних завдань, раціоналізуються критерії їх оцінювання, вдосконалюються засоби діагностики знань, умінь та навичок студентів. У цьому аспекті зростає значення електронної бібліотеки, впровадження у навчальний процес сучасних інформаційних технологій.

Вирішальним фактором забезпечення якості підготовки фахівців є рівень наукової роботи, бо саме він формує науково-кадровий потенціал навчального закладу. В такому контексті можемо говорити про певні зрушення. Здобула науковий ступінь доктора педагогічних наук проректор з наукової роботи В.Є.Бенера. Найближчим часом очікуємо ще один захист докторської дисертації, а в перспективі – два наших доцентів готуються представити на розгляд спеціалізованих рад свої дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня доктора наук; декілька інших науковців плідно працюють у цьому напрямі. Освоюємо таку нову для нас форму роботи як

підготовка атестаційних справ для отримання вченого звання професора.

Зростає корпус науково-педагогічних працівників із науковим ступенем кандидата наук. Можемо навіть говорити про прорив у захисті кандидатських дисертацій, особливо на мистецькому факультеті. Минулого року право отримати диплом кандидата наук заслужили 9 викладачів: В.Є.Ткачук, О.І.Чик, М.В.Сиротюк, Н.І.Яценюк, І.А.Онищук, В.В.Слюсарчук, Л.М.Головатюк, Л.П.Макаренко, О.Г.Легкун. позитивним моментом є різнопрофільність наукових дисциплін, з яких здійснювались дисертаційні дослідження: правознавство, педагогіка, іноземна філологія, біологія, фізична культура і спорт, мистецтвознавство. Нинішній рік розпочався успішним захистом кандидатських дисертацій О.М.Лукач, М.О.Сопігою, В.Ю.Цісаруком. На черзі у спеціалізованих радах перебувають дисертаційні дослідження М.В.Левенець, В.М.Желізняка. Пройшли процедуру попереднього захисту В.П.Назарук і В.І.Банах. Кандидати наук І.С.Коханська та М.С.Курач отримали вчене звання доцента. Резервом такого плану вважаємо науково-педагогічних працівників, які перебувають на посаді доцента відповідної кафедри і за умови успішного виконання ними нормативних вимог мають усі підстави претендувати на атестат доцента. Найвищі шанси у тих доцентів кафедр, які підготували навчальні посібники для представлення до надання відповідного Грифу МОНмолодьспорту України.

Таким чином, захист дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук або кандидата наук і підготовка атестаційних матеріалів для отримання вченого звання професора або доцента – це той "логічний квадрат", на якому вибудовується принципова, навіть жорстка, система заходів щодо зміцнення науково-кадрового потенціалу нашого навчального закладу на етапі переходу до вищого академічного статусу. В системі таких заходів особливе місце належить видавничій діяльності. У попередній період нами опубліковано кілька об'ємних видань різнопланового змісту, зокрема, матеріали регіональної науково-практичної конференції "Вища педагогічна освіта в Кременці (40 – 90 рр. ХХ ст.)" як третій том історії становлення вищої школи на Кременеччині та "Крізь роки – з любов'ю"– видання про викладачів і випускників Кременецького педагогічного училища та Кременецького педагогічного коледжу ім.Тараса Шевченка. Тоді ж підготовлені до видання і перебувають на виході у світ "Слово про Кременець"– унікальна книга, що подає образ нашого міста в літературній творчості українських, польських і російських авторів, а також "Англо-український словник нової лексики і фразеології англійської мови сфери медицини та охорони здоров'я" А.В.Янкова. Серед здійснених публікації виокремимо навчально-методичні посібники, яким надано Гриф МОНМС України: "Технологія деревообробного ремесла" (М.С.Курач, В.Ю.Цісарук – у співавторстві), "Навчальний репертуар для баритона в курсі постановки голосу" (М.Л.Швидків), згаданий "Англо-український словник..." (А.В.Янков).

(Закінчення на 2 стор.)

IX ЗВІТНА КОНФЕРЕНЦІЯ

Валентина БЕНЕРА,
проректор з наукової роботи

Серед традицій, які сформувало і яких дотримується людство, традиціям науковим належить, безперечно, особливе місце. Щорічні звітні наукові конференції професорсько-викладацького складу – усталена наукова традиція нашого навчального закладу. Цьогоріч науково-педагогічні працівники інституту вдев'яте зібралися в головній лекційній залі для підведення підсумків науково-дослідницької роботи за 2012 рік.

Пленарне засідання конференції вступним словом відкрив ректор інституту, професор А.М.Ломакович, який зазначив, що пріоритети наукової роботи професорсько-викладацького складу ВНЗ випливають із Державної цільової науково-технічної та соціальної програми "Наука в університетах" на 2008 – 2017 рр., де наголошується на активізації наукової діяльності та поглибленні її взаємодії з навчальним процесом у вищих закладах освіти. Ректор звернув увагу учасників конференції на важливість для організації науково-педагогічної роботи у ВНЗ Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012 – 2021 рр., яка ставить завдання запровадження нових організаційно-структурних форм наукової підготовки фахівців, виконання конкурентоспроможних наукових розробок, формування науково-навчальних центрів. Діяльність освітян має будуватися на ґрунтов-них науково-інноваційних підходах, щоб однією з основних компетенцій сучасного педагога стала компетенція науковця-дослідника, який вільно володіє інформаційно-комунікаційними технологіями.

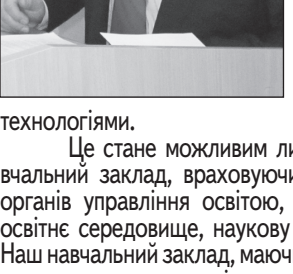

Це стане можливим лише тоді, коли кожен вищий навчальний заклад, враховуючи нормативні вимоги державних органів управління освітою, сформує своє власне науково-освітнє середовище, наукову культуру викладачів і студентів. Наш навчальний заклад, маючи багаті історичні, науково-освітні та культурно-мистецькі традиції, володіє всіма можливостями таке середовище створити. Підсумкова наукова конференція дає змогу оцінити наукові здобутки інституту, його структурних підрозділів, насамперед кафедр, кожного науково-педагогічного працівника.

Важливим є те, що спостерігається зростання науково-кадрового потенціалу інституту за рахунок штатних науково-педагогічних працівників. За останні роки наші викладачі захистили 51 кандидатську та 1 докторську дисертації, 13-м науковцям присвоєно вчене звання доцента; 21 викладач навчається в аспірантурі, а 7 завершивши навчання, готуються до захисту кандидатських дисертацій. На сьогодні в інституті працює 38 здобувачів наукового ступеня кандидата наук, а 23 розпочали роботу над докторськими дисертаційним дослідженнями у статусі здобувачів, ще 10 зосередились над вибором проблематики, що ляже в основу теми їх докторських дисертацій. Наголосимо, що на пленарному та секційних засіданнях звітної наукової конференції акцентуємо увагу на доповідях тих науковців, які тільки що захистили або готуються до захисту своїх дисертаційних досліджень. Це наша традиція, і ми будемо дотримуватися її й надалі.

Показником інтенсивної наукової роботи у ВНЗ є продуктивність видавничої діяльності викладачів. За 10 років існування інституту його науково-педагогічні працівники підготували понад 3 тисячі праць наукового та навчально-методичного характеру, а також більше 2.6 тисяч наукових статей у різних виданнях, в тому числі понад 150 – у зарубіжних. На наукових форумах наші фахівці виголосили більше 3 тисяч доповідей. За цей же період викладачі інституту підготували 56 навчально-методичних посібників з відповідним Грифом МОНМС України. Тільки за минулий рік наші науковці опублікували більше 400 праць, серед яких – 34 посібники, 12 монографій, 304 статті, 54 навчальні програми.

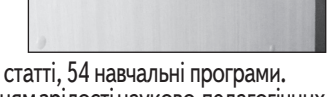

Серйозним випробуванням зрілості науково-педагогічних кадрів інституту стане організація та проведення Міжнародної науково-практичної конференції "Інновації у вищій освіті: проблеми і перспективи" (травень 2013 р.), всеукраїнських науково-практичних конференцій "Медико-біологічні основи фізичного виховання і спорту" (квітень 2013 р.) та "Письменник в умовах заблокованої культури" (листопад 2013 р.).

Таким чином, зроблено значний науковий внесок у процес сходження навчального закладу до вищого академічного статусу. А в конкретній площині, з урахуванням вищесказаного, всім працівникам інституту та коледжу необхідно з підвищеною відповідальністю віднестися до своїх обов'язків у частині вдосконалення наукової роботи згідно із заходами інституту, його структурних підрозділів, індивідуальних планів та умов контрактів кожного викладача.

У пленарному режимі учасники конференції заслухали доповіді доктора історичних наук, завідувача кафедри суспільних дисциплін, професора Г.И.Стронського ("До питання про формування нового політичного ладу в сучасному світі"), доктора біологічних наук, завідувача кафедри біології та загальної екології, професора В.І.Чопика ("Біоцентризм – нова парадигма збереження біорізноманіття"), мистецтвознавця, письменника, науковця зі Львова І.В.Семенова ("Доля України: виклики сьогодення"), кандидата педагогічних наук, доцента кафедри фізики, математики та інформатики Г.М.Возняка ("Михайло Кравчук – велет української математики"), кандидата мистецтвознавства, науковця кафедри гри на музичних інструментах і хореографії О.Г.Легкун ("Культурно-просвітницька діяльність Івана Гіпського в контексті розвитку музичної культури Кременеччини 20 – 50-их рр. XX ст.").

Секційні засідання проходили у форматі кафедр, на яких фахівці відповідного профілю працювали над своєю науковою проблематикою. Суспільствознавці розробляли традиційну тематику "Місце і роль Волині та Галичини у соціально-економічних, політичних і культурних процесах України". Кандидати історичних наук, доценти В.Д.Собчук, О.Г.Соловей і доцент кафедри В.П.Мазурок обрали предметом дослідження Волинь у минулих століттях. Інші науковці, кандидати наук, доценти І.Б.Скакальська, О.В.Огир, В.Г.Мазурок, кандидат юридичних наук В.Є.Ткачук, кандидат історичних наук Г.Я.Сеньківська, асистент М.В.Левенець висвітлювали науково-педагогічні питання у контексті розгортання культурно-освітніх процесів на Волині та Галичині. Старший викладач кафедри А.Л.Багнюк аналізував філософські мотиви творчості О.Неприцького-Грановського, а кандидат історичних наук В.И.Разіцький запропонував до програми секційного засідання розгляд філософської творчості волинських діячів української діаспори.

Увагу науковців кафедри української мови та літератури привернули "Мовно-літературні процеси на Волині впродовж століть". Загальнотеоретичну проблему мовної спрямованості з методичним акцентом розробляла кандидат філологічних наук І.О.Волянюк ("Особливості вивчення ономастики в школі"). Її колеги зупинилися на літературознавчій проблематиці: "Богдан Лепкий у рецепції Уласа Самчука" (кандидат філологічних наук, доцент О.В.Василишин), "Ментально-сакральна сутність національної ідентичності Василя Шеремети в автобіографічному творі Уласа Самчука "Юність Василя Шеремети" (кандидати філологічних наук О.В.Пасічник, І.М.Комінярська), "Топос міста в поезії Галини Гордасевич: функціональний аспект" (викладач коледжу Р.О.Дубровський).

Члени кафедри педагогіки вищої школи аналізували "Історико-педагогічні засади підготовки фахівців у вищій школі України", конкретно зупинившись на таких питаннях: "Про підготовку і самопідготовку наукових кадрів у другій половині XIX – початку XX ст.: історико-педагогічний дискурс" (доктор педагогічних наук В.Є.Бенера), "Технологія батьківських зборів як однієї з форм педагогічного просвітництва" (кандидат педагогічних наук, доцент С.М.Корнієнко), "Казкотерапія як освітня технологія" (кандидат педагогічних наук, доцент О.П.Макаренко), "Самостійна робота – засіб формування професійної компетентності соціального педагога" (асистент О.В.Швець), "Технології проектної діяльності студентів на заняттях з художньої обробки матеріалів" (асистент І.В.Цісарук).

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ І ТАКТИЧНІ КОРЕКТИВИ

Афанасій ЛОМАКОВИЧ,
ректор інституту

(Закінчення. Початок на стор. 1)

Чекаємо у цьому навчальному році публікації навчально-методичних посібників О.К.Галаган, І.О.Волянюк, Н.М.Савелюк – роботи, представлені до надання Грифу МОНМС України. Частина посібників зараз перебуває на рецензуванні у МОНмолодьспорту України, і за умови позитивного результату значна частина наших науковців може стати авторами офіційно рекомендованих для використання у ВНЗ навчальних видань.

Продовжується робота над підготовкою монографій. Минулий рік приніс нам 7 монографій: 5 одноосібних (Л.М.Невідомська, Н.В.Приймас, І.Б.Скакальська, І.М.Комінярська, С.Б.Шабага) і 2 у співавторстві (Л.І.Врочинська, Л.М.Кравець, Т.С.Фасолько – з педагогіки, м.Рівне; В.Є.Ткачук – з правознавства, м.Київ). Важливою сторінкою у висвітленні історії навчального закладу стала монографія професора Вармінсько-Мазурського університету Анджея Шміта "Кременецький ліцей як зразок просвітницької моделі школи на території України" за науковою редакцією завідувача кафедри суспільних дисциплін, професора Г.И.Стронського.

До нашого видавничого активу належить публікація 8-го та 9-го випус-ків наукового збірника "Актуальні проблеми гуманітарної освіти" (за редакцією А.М.Ломаковича, В.Є.Бенери), збірника наукових праць викладачів і студентських наукових робіт із суспільних дисциплін (за редакцією А.Л.Багнюка), збірника матеріалів між- кафедрального семінару "Кременецькі компаративні студії" (за редакцією Д.Ч.Чика). Вважаємо, що ми підійшли до необхідності самостійної публікації збірників наукових праць, навчально-методичної продукції з Грифом МОНМС України на власній видавничій базі з розсилкою у провідні наукові бібліотеки й установи.

Наступний напрям роботи і предмет особливої уваги – підготовка науково-практичних конференцій: однієї традиційної ("Інновації у вищій освіті: проблеми і перспективи") та двох нових ("Медико-біологічні основи фізичного виховання і спорту" і "Письменник в умовах заблокованої культури").

Повноцінна наукова робота неможлива без ефективного функціонування науково-дослідних лабораторій. Ректорат і надалі здійснюватиме підтримку лабораторіям "Екологічного моніторингу та експериментальної біології" (В.І.Чопик), "Фізкультурно-педагогічні чинники формування здорового способу життя" (В.В.Чижик, В.В.Слюсарчук), "Проблеми людини та філософії здоров'я" (В.М.Василюк), "Творчість Уласа Самчука і Бориса Харчука: художній літопис XX століття" (О.В.Василишин), "Соціально-педагогічні проблеми навчання і виховання у системі безперервної освіти" (Н.В.Приймас), "Особистість і соціум" (Н.М.Савелюк), а також плануємо відновити й активізувати діяльність "Лабораторії музичної етнології" (В.І.Сабран).

Серед пріоритетних напрямів функціонування навчального закладу і вдосконалення системи виховної роботи з урахуванням результатів анкетування "Викладач очима студентів" та з максимальною участю студентського самоврядного активу бачимо й дальше розширення співробітництва із зарубіжними навчальними та освітніми інституціями через організацію спільних наукових конференцій та культурно-масових заходів, майстер-класів, пленерів, видавничу діяльність, а також зміцнення навчально-матеріальної бази та соціально-культурної інфраструктури інституту.

Стратегія розвитку інституту чітко й однозначно окреслена: досягнення вищого академічного статусу. А тактичні корективи вносяться динамікою соціальних реалій. У такому контексті успішного результату досягає той навчальний заклад, який заради стабільності зберігає вірність традиціям, а заради розвитку ефективно реагує на інновації.

Фото Петра Данилюка

ВІРНІСТЬ НАУКОВІЙ ТРАДИЦІЇ

Науковці кафедри педагогіки вивчали "Соціально-педагогічні проблеми навчання і виховання у системі безперервної освіти". Автори доповідей спрямувалися у практичний сектор обраної проблематики: "Соціально-педагогічні засади діяльності домашнього вихователя" (кандидат педагогічних наук Л.М.Кравець), "Мистецтво художньо-

го слова як джерело формування та розвитку особистості" (кандидат педагогічних наук Н.В.Приймас), "Соціальна робота як вид професійної доброчинної діяльності соціального працівника (соціального педагога)" (кандидат педагогічних наук Р.Я.Яковишин), "Оволодіння студентами медіаосвітніми технологіями в умовах створення медіаосвітнього навчального середовища" (асистент Т.В.Захарчук), "Сутність соціально-педагогічної профілактики віктимної поведінки підлітків – учнів загальноосвітніх шкіл" (асистент В.В.Терпелюк).

"Психологічні аспекти самореалізації студентської молоді в сучасному культурному середовищі" стали предметом обговорення на засіданні секції, де працювали члени кафедри психології. Актуальну проблему адаптації випускників вітчизняних ВНЗ до нового культурного середовища у контексті Болонського процесу підняла кандидат психологічних наук, доцент М.Б.Боднар. Розвиток продуктивного мислення у дітей став темою наукового повідомлення кандидата психологічних наук Н.М.Савелюк. Психолого-педагогічні питання висвітлювали кандидат педагогічних наук, В.М.Мартинюк ("Проблема професійних здібностей у психології"), асистенти М.В.Голота ("Психологічні закономірності вияву духовності у підлітковому віці"), В.П.Назарук ("Компетентність вчителя у сфері формування екологічної свідомості школярів"), Н.Б.Бабій ("Формування етнічної специфіки самосвідомості дошкільника засобами народної педагогіки"). Кандидат психологічних наук Т.О.Долга озвучила конкретну професійну проблематику "Психологічні особливості усної перекладацької діяльності студентів-філологів". Викладач педагогічного коледжу І.М.Дячук розкрила "Основні чинники формування картини світу особистості".

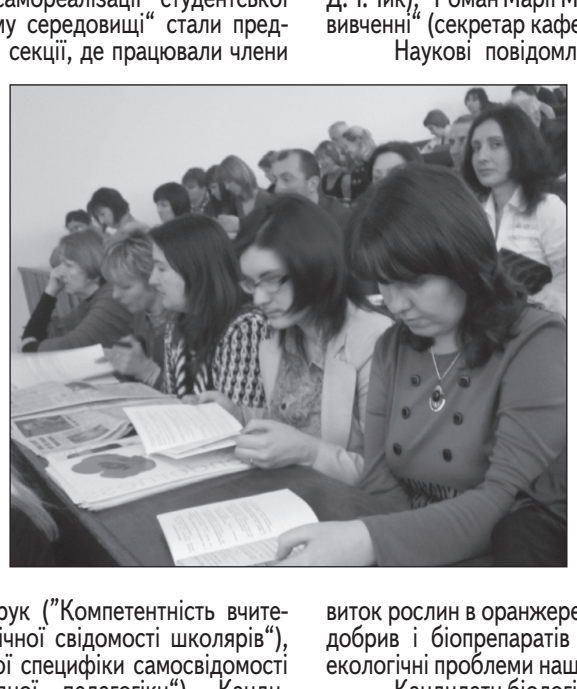

Фахівці кафедри теорії та методики дошкільної освіти висвітлювали "Актуальні напрямки розвитку дошкільної і початкової освіти". Сутність і шляхи формування художньо-естетичної культури дошкільників аналізували кандидати педагогічних наук, доцент Т.С.Фасолько і старший викладач І.А.Оніщук. Методичну спрямованість мали наукові повідомлення кандидатів педагогічних наук, доцента кафедри Л.І.Врочинської ("Дитяча діяльність як засіб виховання гуманної поведінки старших дошкільників") і старшого викладача В.В.Павелко ("Формування математичної компетентності у молодших школярів"). Методичний акцент секційного

засідання підсилили асистенти кафедри С.С.Гусаківська (мотивація вибору фаху як складова професійного здоров'я майбутнього педагога ДНЗ), Ю.В.Тимош (моральні цінності в становленні особистості молодшого школяра), О.М.Доманюк (компоненти соціальної компетентності дошкільнят).

Спеціалісти іноземної філології досліджували "Пріоритетні шляхи формування комунікативної та соціокультурної компетенції вчителя іноземних мов". Окремі члени секції зупинилися на загальнопедагогічних питаннях у їх філологічному контексті: "Деякі аспекти формування у студентів діяльнісної компетенції при викладанні німецької мови" (кандидат педагогічних наук, доцент М.Ф.Шмир), "Персоніфікація навчання студентів-філологів у комп'ютерно зорієнтованому навчальному середовищі" (кандидат педагогічних наук М.В.Сиротюк), "Поняття категорії "кредитно-модульна система навчання" у педагогічній теорії та практиці" (асистенти Н.В.Кікіна, О.І.Галаса), "Концепт в історичній ретроспективі" (кандидат філологічних наук Т.С.Семегин, асистент О.П.Цьмух). Мовознавчими проблемами зацікавились кандидат філологічних наук О.А.Марунько ("Стійкі словосполучення нефразеологічного типу в сучасній німецькій мові") й асистент І.Ю.Сторожук ("Складені дієслова із прислівниками напряму у працях лінгвістів"). Кандидат філологічних наук, доцент І.С.Коханська розкрила питання "Специфіка інтерпретації техніки українського та російського перекладачів роману Е.Гемінгвея "For whom the bell tolls". Частина науковців обрала літературознавчу тематику: "Історико-літературні аспекти дослідження роману виховання" (кандидат філологічних наук О.І.Чик),"Образ українця-інтелігента в новелістиці В.Підмогильного" (асистент О.В.Сафіюк), "Хто москаля об'їхав зроду?": крутійська поема "Енеїда" І.П.Котляревського" (кандидат філологічних наук, доцент Д.Ч.Чик), "Роман Марії Матіос "Солодка Даруся" у шкільному вивченні" (секретар кафедри В.А.Якимович).

Наукові повідомлення про "Еколого-біологічні проблеми у сучасних наукових дослідженнях" заслухали члени кафедри біології та загальної екології, а їх колеги з кафедри методики викладання біології та екології – про "Методичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя біології". Фахові природничо-наукові питання висвітлювали кандидат біологічних наук О.К.Галаган і секретар кафедри І.М.Михалюк ("Аналіз інвазійних видів рослин флори Північного Поділля"). Флористичного вектора наукових досліджень дотрималися їх колеги, асистенти А.С.Іванюк, О.В.Галан, А.М.Гура, О.В.Гурська, викладач педагогічного коледжу О.В.Тригуба, які аналізували розвиток рослин в оранжереї, особливості впливу бактеріальних добрив і біопрепаратів на сільськогосподарські культури, екологічні проблеми нашого регіону.

Кандидати біологічних наук Н.Г.Зіньковська та О.І.Дух розкрили спеціалізовану тему "Ліпідний склад печінки ембріонів курей залежно від рівня вітаміну А у раціоні батьківського стада". Такий же характер і спрямованість мали наукові тематичні повідомлення кандидатів біологічних наук Н.І.Цицюри, В.П.Заболотної та кандидата сільськогосподарських наук Г.М.Ліснічук. Методичні проблеми підготовки фахівців природничих наук вирішували доктор медичних наук, професор В.М.Василюк і кандидат педагогічних наук Т.Є.Бондаренко.

Проблеми мистецтвознавства обговорювали фахівці музичного мистецтва ("Шляхи вдосконалення викладання музичних дисциплін у процесі підготовки майбутніх вчителів музики") та образотворчого мистецтва ("Традиції народного образотворчого мистецтва Західного регіону України"). Частина науковців обрала історичний аспект мистецтвознавчої проблематики: діяльність Тернопільської філії Вищого музичного інституту (доцент І.П.Гринчук, асистент О.А.Горбач), кобзарське мистецтво України (асистенти А.М.Афанасенко, І.С.Харамбура, С.Є.Шимко), фольклористичні дослідження З.Доленги-Ходаковського (О.Й.Дедю), творчість П.П.Вірського (асистенти Т.П.Медецька, А.С.Медецький), мистецька спадщина О.Неприцького-Грановського (кандидат мистецтвознавства О.Г.Панфілова, асистент Б.О.Тивонюк), історичні витоки українського декоративного живопису (викладачі педагогічного коледжу Т.А.Балбус, Н.М.Панчук, О.Ф.Рядаш).

Загальнопедагогічні та методичні питання вирішували кандидат педагогічних наук, доцент А.І.Шинкаренко (формування музичного інтересу у школярів), асистенти В.І.Сабран (музичний фольклор на уроках в ЗОШ), Х.С.Зайченко, О.А.Пуцик(музичнемистецтводуховномурозвиткушколярів), В.М.Яскевич, Н.П.Найчук (музично-виконавська майстерність як педагогічна проблема), О.А.Вальчук, Л.О.Харамбура (твори великих форм у навчально-педагогічному репертуарі), Л.П.Вознюк, Д.Ю.Нуцов (дзвонарське мистецтво у підготовці вчителя музики), кандидат мистецтвознавства О.М.Лукач (моральна культура студентів). Старші викладачі В.М.Райчук, В.М.Сиротюк розкрили "Актуальні аспекти розвитку творчого мислення як основний засіб інтерпретації музичного твору".

Фахівці образотворчого мистецтва вивчали проблему вдосконалення методики викладання фахових дисциплін, зокрема, старший викладач Д.В.Синенький – особливості сприймання мистецьких творів студентами, викладачі педагогічного коледжу М.І.Швед і Т.М.Нікіфорчук – розвиток композиційних здібностей і творчого мислення вчителя образотворчого мистецтва, асистенти Ю.Я.Янчук, Н.М.Волянюк – розкриття світогляду української вишивки, а їх колеги К.В.Поднєжна та О.В.Попович – застосування форм у декоративній композиції.

"Оптимізація фізичного виховання в системі педагогічної освіти" була предметом наукового інтересу членів кафедр факультету фізичного виховання. Характерна ознак роботи секції – виключна увага фахово-методичній проблематиці: спортивний туризм у роботі з дітьми молод-

шого шкільного віку (кандидат наук з фізичного виховання і спорту В.А.Голуб, асистент А.Т.Антонюк), особливості фізичного розвитку школярів (кандидат педагогічних наук Я.І.Кравчук), рухові здібності молодших школярів (асистенти В.М.Трифонюк, Ю.М.Яворський), диференційоване виховання учнів з урахуванням структури моторики (асистент Т.В.Кучер), фізичний розвиток учнів у різні періоди навчального року (асистенти О.О.Ястремський, О.М.Гурковський). Динаміку стану студентів спеціальної медичної групи досліджувала кандидат біологічних наук, доцент О.М.Довгань і асистент А.В.Хмара. Кандидат наук з фізичного виховання та спорту В.В.Слюсарчук висвітлив функціональні показники дітей різних соматотипів у період між 8 і 10 роками життя.

"Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутнього вчителя технологій" склали зміст виступів фахівців технологічної освіти та членів кафедри фізики, математики та інформатики. Професор А.М.Ломакович, кандидат педагогічних наук О.А.Фурман, старший викладач В.О.Рац, асистент А.М.Костюченко, викладачі педагогічного коледжу Р.В.Волянюк, М.А.Ромашевська висвітлили основні етапи наукової діяльності видатного українського математика М.П.Кравчука.

Члени кафедри теорії та методики технологічної освіти вивчали науково-методичні аспекти підготовки вчителя технологій: тестування технологічних дисциплін (кандидат технічних наук, доцент Л.М.Пашинський, викладач

педагогічного коледжу І.В.Швець), формування естетичних смаків учителів технологій (доцент М.С.Курач), розвиток творчих здібностей і технічного мислення на заняттях з технічних дисциплін (кандидати педагогічних наук І.А.Білосевич, С.Б.Шабага, викладач педагогічного коледжу М.П.Олексюк), організація проектної діяльності студентів (кандидат педагогічних наук В.Ю.Цісарук). Кандидат технічних наук Р.Т.Гарматюк запропонував методику "Дослідження питомого опору електропровідних полімеркомпозитів на заняттях з електротехніки".

У підсумку, 128 науковців представили 91 наукове повідомлення. Учасники конференції оглянули виставки наукової та навчально-методичної літератури і нових публікацій науковців інституту.

Матеріали конференції увійшли до чергового, IX випуску збірника наукових праць викладачів інституту "Актуальні проблеми гуманітарної освіти".

Фото Петра ДАНИЛЮКА

ВІТАЄМО!

Успішно захистили дисертаційні дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата наук

Макаренко Лідія Петрівна
кандидат мистецтвознавства

Легкун Оксана Гаврилівна
кандидат мистецтвознавства

Лукач Ольга Мирославівна
кандидат педагогічних наук

Сопіга Михайло Олександрович
кандидат історичних наук

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ!

Соколовську Тетяну Олексіївну

Сеньківську Галину Ярославівну

Нахай рікою щастя ллється,
В родині гарно все ведеться,
А серце хай не знає болю -
На довгий вік і щедру долю!

Ректорат, профком, редакція «Замку»

ФОЛЬКЛОР В ОРКЕСТРОВІЙ ТВОРЧОСТІ

Науковець кафедри методики музичного виховання та вокально-хорових дисциплін Л.П.Макаренко успішно захистила дисертаційне дослідження "Трансформація фольклору в оркестровій творчості Л.М.Колодуба" на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Захист відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім.М.Т.Рильського НАН України. Науковий керівник роботи – професор Прикарпатського НУ ім.Василя Стефаника В.Г.Дутчак. Опонували нашому науковцю член-кореспондент НАМ України, провідний науковий співробітник ІМФЕ НАН України, доктор мистецтвознавства, професор А.К.Терещенко і кандидат мистецтвознавства, доцент Прикарпатського НУ ім.Василя Стефаника І.С.Палійчук.

Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена потребою поглибленого вивчення симфонічних та оркестрових творів Л.Колодуба, в яких оригінальні методи трансформації музичного фольклору сприяють відображенню національної приналежності, взаємодії традицій та інновацій у композиторській творчості.

У висновках дисертації зазначено: Л.М.Колодуб подає народну музичну творчість у єдності авторського, національного та індивідуального аспектів. Результати дослідження можуть бути використаними при вивченні курсів "Історія сучасної української музики", "Симфонічне диригування", "Оркестровий клас", "Аналіз музичних творів" тощо.

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ – МУЗИЧНА КУЛЬТУРА

"Розвиток музичної культури Волині кінця XIX – першої третини XX століття" – таку тему дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства обрала асистент кафедри гри на музичних інструментах і хореографії Оксана Легкун. Науковий керівник роботи – доктор філософських наук, професор Київського національного університету культури і мистецтв С.Д.Безклубенко; офіційні опоненти – доктор мистецтвознавства, професор Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва Л.О.Троєльнікова та кандидат мистецтвознавства, доцент Волинського НУ ім.Лесі Українки Л.П.Ігнатова. Захист

відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради у Київському національному університеті культури та мистецтв. Наш науковець уперше здійснила комплексний аналіз особливостей музичної культури Волині згаданого періоду в контексті наукового осмислення загальноукраїнського культурно-мистецького процесу. Зауважимо, що всі наукові положення та висновки належать дисертантові, а опубліковані за темою дисертації роботи є одноосібними. У процесі вивчення проблематики дисертант виявила і проаналізувала неопубліковані архівні матеріали та інші джерела, що об'єктивно висвітлюють основні напрямки культурно-освітнього процесу на Волині у досліджуваний період.

ОБ'ЄКТ УВАГИ – МОРАЛЬНА КУЛЬТУРА СТУДЕНТА

Предмет дослідження – педагогічні умови формування у студентів вищих педагогічних навчальних закладів моральної поведінки в позааудиторній діяльності. Це стало темою дисертаційної роботи асистента кафедри гри на музичних інструментах і хореографії Ольги Лукач, яку вона захистила на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті проблем виховання НАПН України. Науковий керівник дослідження – доктор педагогічних наук, завідувач лабораторії сімейного виховання ІПВ НАПН України Т.В.Кравченко; опоненти – доктор педагогічних наук, доцент Мелітопольського ДПУ ім.Б.Хмельницького Л.Ю.Москальова та кандидат педагогічних наук, доцент Рівненського ДГУ Т.В.Потапчук. У дисертації "Формування моральної культури студентів вищих педагогічних навчальних закладів у позааудиторній діяльності" здійснено аналіз стану досліджуваної проблеми у філософській, соціологічній, психологічній та педагогічній літературі, визначено компоненти моральної культури, критерії, показники та рівні її сформованості у студентів педагогічних ВНЗ, окреслено форми та методи виховної позааудиторної роботи, акцентовано на ролі органів студентського самоврядування, подано рекомендації щодо запровадження в межах інституту кураторства проектів з позааудиторної діяльності студентів.

З ІСТОРІЇ АГРАРНОЇ НАУКИ

В царину історії розвитку аграрної науки на теренах України та діяльності відомого вченого-аграрія, професора С.П.Кулжинського спрямувався пошуковий інтерес науковця нашого інституту М.О.Сопіги. Це підтверджує тема його дисертаційного дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук.

Дисертація успішно захищена на засіданні спеціалізованої вченої ради у ДВНЗ "Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Григорія Сковороди" за темою "Розвиток сільськогосподарської дослідної справи на теренах України та Радянського Союзу в першій половині XX ст.: наукова, організаційна діяльність професора С.П.Кулжинського (1880 – 1947)".

Науковим керівником роботи ви-

ступив дійсний член НАПН України, ректор університету, доктор історичних наук, професор В.П.Коцур. Актуальність дисертації полягає в необхідності подолання дисциплінарної розрізненості існуючих розвідок з історії наукових відкриттів у сільському господарстві, які увійшли у великий історіографічний масив, для об'єднання їх в цілісну і водночас суперечливу картину розвитку аграрної науки в першій половині XX ст. та відображення вагомого внеску в цю наукову галузь відомого вченого-аграрія С.П.Кулжинського.

Робота підкреслює зростаючу роль наукової біографістики у визначенні особистого внеску окремих учених у розвиток вітчизняного інтелектуального простору.

ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ

"Науковий вісник" Ужгородського національного університету (серія "Філологія. Соціальні комунікації", випуск 28) опублікував матеріали Всеукраїнської наукової конференції "Творчість Івана Чендея та Петра Скунця в українському літературному контексті", серед яких – наукові статті літературознавців нашого інституту. Завідувач кафедри української мови та літератури, кандидат філологічних наук, доцент О.В.Василишин подає дослідження "Чендеєзнавство в Україні і внесок у нього вченого-літературознавця Миколи Жулинського". Старший викладач цієї ж кафедри, кандидат філологічних наук І.М.Комінярська аналізує "Автентичність прозописьма Уласа Самчука та Івана Чендея". Її колега по кафедрі, кандидат філологічних наук, доцент О.В.Пасічник висвітлює "Топос "родинного гнізда" в оповіданні Івана Чендея "Криниця діда Василя" та в повісті Бориса Харчука "У дорозі". Викладач української мови та літератури педагогічного коледжу Р.О.Дубровський представляє наукову розвідку "Сакральне в духовному просторі героїв Галини Гордасевич та Івана Чендея".

Наші літературознавці успішно продемонстрували потенційні можливості науковців інституту в колективному дослідженні актуальних і важливих наукових проблем. Зауважимо, що "Науковий вісник Ужгородського університету" належить до фахових видань України.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

КОЛЕДЖ ПРИЙМАЄ ГОСТЕЙ

Валентина КАЩУК

На базі педагогічного коледжу нашого інституту відбулося засідання методичного об'єднання викладачів української мови та літератури ВНЗ І – ІІ рівнів акредитації Тернопільської області та водночас пройшов ІІ (обласний) етап Всеукраїнської олімпіади з української мови серед студентів цих же навчальних закладів.

Урочисте відкриття ІІ етапу олімпіади та виконання студентами конкурсних письмових завдань проходили в головній лекційній залі інституту. Учасників олімпіади вітали проректор з навчальної роботи інституту, кандидат психологічних наук, доцент М.Б.Боднар і голова оргкомітету, директор педагогічного коледжу Н.В.Бабій. Журі у складі Н.М.Яцюк (голова журі, завідувач циклової комісії гуманітарних дисциплін педколеджу), І.О.Волянюк (кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та літератури), Р.О.Дубровського (викладача педагогічного коледжу) визнало переможцями Світлану Янкевич (Кременецьке медичне училище ім.А.Річинського, викладач С.С.Канівець) – І місце; Олену Матвіїшин (Тернопільський кооперативний торговельно-економічний коледж, викладач І.Р.Коваль) – ІІ місце; Андрія Цапка (Технічний коледж ТНТУ ім.І.Пулюя, викладач А.М.Панасюк) – ІІІ місце. У зв'язку з тим, що даний етап олімпіади стосувався ВНЗ непедагогічного профілю, студенти нашого коледжу участі в ньому не брали.

Центральним елементом роботи обласного методоб'єднання викладачів української філології був круглий стіл "Застосування інноваційних педагогічних технологій на заняттях з української мови та літератури", що проходив в історичному читальному залі бібліотеки інституту. Учасники круглого столу заслухали доповіді кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри української мови та літератури І.М.Комінярської "Інноваційні технології навчання на уроках української мови", кандидата філологічних наук, доцента цієї ж кафедри О.В.Василишина "Борис Харчук у навчальних курсах загальноосвітньої та вищої школи", викладача філологічних дисциплін Тернопільського технічного коледжу Т.В.Бойчук "З досвіду укладання тестових завдань для проведення ДПА з української мови", завідувача циклової комісії гуманітарних дисциплін коледжу Н.М.Яцюк "Інтерактивні технології навчання української мови", викладача педколеджу Л.В.Рац "Інноваційні технології навчання у розвитку творчих здібностей студентів на заняттях української мови та літератури". Модератор круглого столу, викладач педколеджу Р.О.Дубровський свою доповідь "Методика організації роботи з літературного краєзнавства у ВНЗ (на прикладі творчості Галини Гордасевич)" підсилив фрагментом позааудиторного заняття про життя і творчість Г.Гордасевич за участю студентів коледжу. Із заключним словом до учасників круглого столу звернулася голова Тернопільського обласного об'єднання українських філологів, викладач Чортківського педагогічного училища ім.О.Барвінського Г.Я.Швед.

Гостям була запропонована широка культурна програма. Вони відвідали Музей історії інституту, Галерею кременецької довоєнної фотографії, виставкову залу творчих робіт викладачів і студентів інституту та коледжу, подивилися концерт художніх колективів навчального закладу.

НАШІ ПУБЛІКАЦІЇ

Видавничий центр інституту опублікував збірник наукових праць "Актуальні проблеми гуманітарної освіти" (випуск 9). Загальну редакцію здійснили ректор інституту, професор **А.М.Ломакович** і проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук **В.Є.Бенера**. Видання містить новий розділ "Видатні постаті історичної Волині", в якому охарактеризовано кобзарське мистецтво Костя Місевича (**А.Афанасенко, І.Харамбура, С.Шимко**), філософські

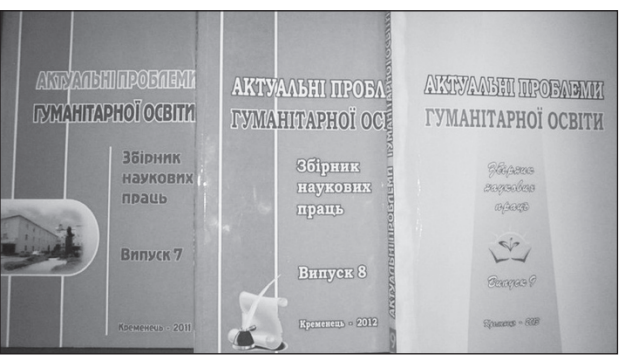

аспекти творчості О.Неприцького-Грановського (**А.Багнюк**), математичний талант Михайла Кравчука (**Г.Возняк, Н.Бабій, О.Камінська**), фольклористичні дослідження Зоріана Доленги-Ходаковського (**О.Дедю**), окремі аспекти поезії Галини Гордасевич (**Р.Дубровський**), основні напрями наукової діяльності Михайла Кравчука (**А.Ломакович, В.Рац, А.Костюченко**), мистецтвознавчу спадщину О.Неприцького-Грановського (**Б.Тивонюк, О.Панфілова**), участь Михайла Кравчука у створенні комп'ютера (**О.Фурман, М.Ромашевська, Р.Волянюк**). Розділ "Історичні процеси на Волині" містить наукові розвідки кандидатів історичних наук, доцентів **І.Скакальської** та **О.Солов'я**. Ще один новий розділ збірника – "Фахова підготовка у вищій школі"– підготовлений в основному членами новоствореної кафедри педагогіки вищої школи. Науковці кафедри психології забезпечили змістове наповнення розділу "Психологія становлення особистості", а члени кафедри педагогіки – розділу "Професійний портрет сучасного вчителя". Кафедрою теорії та методики дошкільної освіти започатковано, а представниками інших кафедр доповнено вирішення проблеми "Науково-методичні засади дошкільної та початкової освіти". Фахівці лінгвістичного спрямування висвітлюють "Аспекти діяльності сучасних лінгвістичних і літературних студій", а природознавці розробляють актуальну тему "Дослідження та збереження біорізноманіття". Завершується збірник розділом "Розвиток мистецької освіти", підготовленим фахівцями музичного й образотворчого мистецтва. В загальному, 88 авторів пропонують 60 наукових розвідок у царині гуманітарної освіти.

У науковому збірнику "Тернопіль і Тернопілля в історії та культурі України і світу" представлені матеріали однойменної Міжнародної науково-практичної конференції. Збірник публікує оригінальні дослідження проблем історії, української історичної біографістики, джерелознавства й історіографії, історії культури Тернопілля. В розділі "Освіта і наука краю" поміщені статті науково-педагогічних працівників нашого інституту. Кандидат історичних наук, доцент кафедри суспільних дисциплін **І.Б.Скакальська** пропонує дослідження "Шляхи формування і розвитку української еліти Кременеччини у міжвоєнний період ХХ століття", в якому ілюструє, що Кременеччина того періоду виплекала плеяду видатних політичних, просвітянських, духовних діячів, активісті кооперативного руху, публіцистів, митців, відданих українській ідеї і котрих з повним правом можна віднести до національної еліти. Старший викладач цієї ж кафедри **А.Л.Багнюк** розкриває тему "Філософські дисципліни в педагогічних закладах Кременця середини ХХ ст.: організаційні аспекти". Автор демонструє, що спрямованість комплексу філософських дисциплін на обслуговування світоглядно прийнятної та соціально прийнятої концепції людини забезпечувалося організаційними, методологічними та науково-теоретичними аспектами викладання світоглядно-філософських предметів у тогочасних навчальних закладах, насамперед педагогічних, так як вони мали безпосередній стосунок до формування світогляду людини. У статті акцентується увага на організаційному забезпеченні ідеологічної спрямованості вивчення філософських дисциплін.

В серії "Біологія" наукового часопису Національного педагогічного університету ім.М.П.Драгоманова опубліковано аналітичні дослідження науковців нашого інституту. Розділ "Екологія" містить статтю завідувача кафедри біології та загальної екології, доктора біологічних наук, професора **В.І.Чопика** "Біоцентризм – нова парадигма охорони біорізноманіття", де пропонується новий екологічний закон у такому попередньому формулюванні: "Сучасний стан охорони довкілля зворотно пропорційний економічним затратам на розвиток виробництва та кількості публікацій про охорону довкілля". Професор В.І.Чопик стверджує, що біоцентризм як цінність універсальна, об'єктивна має прийти на зміну антропоцентризму та стати домінантою екологічного мислення.

У розділі "Методика навчання біології" опублікована стаття декана природничо-технологічного факультету, кандидата біологічних наук **О.І.Дух** "Використання ситуаційних завдань при вивченні біохімії студентами педагогічних ВНЗ". Наголошуючи, що проблема впровадження нових методів і прийомів навчальної діяльності студентів під час вивчення складних науково-фундаментальних курсів потребує подальшої розробки у контексті їх активізації, автор пропонує систему ситуаційних завдань на всіх етапах навчальної діяльності, чим підвищується зацікавленість студента навчальним матеріалом та активізується його увага до практичного застосування вивченого.

Конкретний професійний зміст має стаття кандидата біологічних наук, старшого викладача кафедри методики викладання біології та екології **Н.І.Цицюри** "Насіннєве розмноження кипариса вічнозеленого в умовах захищеного ґрунту", де наголошується, що в умовах актуалізації проблеми раціонального використання рослинних ресурсів Землі, збереження та збагачення рослинного генофонду, важливого значення набувають дослідження, спрямовані на вивчення особливостей насіннєвого розмноження як одного з ефективних засобів відтворення флори нашої планети.

Часопис Київського університету права у розділі "Кримінальне право та кримінологія" публікує статтю кандидата юридичних наук, старшого викладача кафедри суспільних дисциплін **В.Є.Ткачука** "Окремі аспекти кримінологічної характеристики осіб, засуджених до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі". Наш науковець демонструє, що соціально-економічні негаразди та складні життєві обставини не завжди стають причинами вчинення злочинів, а тому економічні, соціальні та політичні явища не можуть вважатися безпосередніми причинами злочинності, а виступають лише умовами вчинення злочину. І тільки після морально-психологічного усвідомлення людиною цих умов такі явища переростають у причину. Стаття підготовлена за матеріалами опитування, що проводились упродовж п'яти останніх років у Волинській, Рівненській і Тернопільській областях. Один із висновків автора статті: значне місце у характеристиці осіб, засуджених до покарань, не пов'язаних із позбавленням волі, посідає їх внутрішній душевний стан, що формується на певних духовних засадах (світогляд, моральність, життєві переконання, ціннісні орієнтації тощо).

Всеукраїнський громадсько-політичний тижневик "Освіта" опублікував статтю доктора педагогічних наук, професора Юрія Руденка "І світові педагогічні системи", де аналізується навчальний посібник кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки вищої школи **Д.М.Скільського** "Історія зарубіжної педагогіки", що має відповідний Гриф МОНМС України. Автор статті насамперед підкреслює, що посібник має виважену, чітку структуру, кожен елемент якої присвячений дослідженню найважливіших етапів розвитку педагогічних ідей, освітніх систем країн Європи. Наголошується, що автор книги дотримується як традиційних, так і нових підходів до висвітлення педагогічних фактів, подій та явищ, розкриття загальних закономірностей і національних особливостей їх розвитку в тих чи інших країнах.

Важливим є те, що дослідження національного змісту та особливостей педагогічних систем і теорій класиків педагогічної науки різних країн поєднується з обґрунтуванням загальнолюдських цінностей гуманістичної педагогіки. Книга розкриває шляхи і засоби формування в західноєвропейських країнах національної свідомості, патріотизму, національного характеру і світогляду, активної громадянської позиції молоді, що є корисним і повчальним для національної педагогіки, особливо для системи виховної роботи. Наголошується, що одним із провідних завдань педагогіки є формування характеру молодого представника нації, і автор посібника стисло розкриває філософські і психологічні засади та педагогічні

шляхи становлення національного характеру. У статті-рецензії підкреслюється, що до активу посібника Д.М.Скільського потрібно віднести розкриття теоретичного і практичного значення зарубіжних педагогічних систем минулого для сучасних освітянських систем усіх країн європейського і світового соціокультурного простору. Позитив книги складають наведені в ній крилаті вислови теоретиків педагогічної думки, одна з яких гласить: "Людині, котра не засвоїла науки добра, інші науки підуть на шкоду" (М.Монтень). В цьому – неперехідне значення педагогіки, як теорії та практики, науки, яка вчить кожного впроваджувати в життя загальнолюдські цінності своїми думками, словами та діями.

ЗАСЛУЖЕНЕ ВИЗНАННЯ

Валентина КАЩУК

Студенти гуртка "Юний журналіст" педагогічного коледжу отримали запрошення для участі у Всеукраїнському конкурсі мультимедійних проектів "Врятувати від забуття", який уже чотири роки поспіль організовує Міжнародний благодійний фонд національної пам'яті України (президент фонду – академік НАН України Ігор Юхновський) за підтримки Національного музею історії України, Київського міського будинку вчителя, Інституту історії України НАН України та Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України.

Хоча гурток діє зовсім недавно, а гуртківці лише починають освоювати ази журналістської діяльності, зокрема відеожурналістики, вони вирішили спробувати свої сили, вважаючи за досягнення вже саму участь у такому престижному конкурсі. З певних об'єктивних причин всього чотири дні було відведено на роботу, до якої наші аматори віднеслися з абсолютною відповідальністю та самовіддачею. Для них все було вперше, тому з нетерпінням чекали підсумків конкурсу та рішення журі. Черговe повідомлення, в якому представника нашого творчого колективу організатори конкурсу запрошували до столиці, ми сприйняли як неймовірну звістку.

25 січня у Київському міському Будинку вчителя відбулась презентація шести фільмів-переможців. Мені, як представнику нашої мультимедійної групи і керівникові проекту, було доручено презентувати фільм перед в високопрофесійними столичними суддями.

До складу конкурсного журі увійшли його голова, кінорежисер Володимир Савельєв; завідувач Секретаріату Комітету Верховної Ради з питань науки та освіти Олександр Домаранський; заступник директора Київського міського Будинку вчителя Віра Єфименко; народний депутат України шостого скликання Віталій Корж; письменник, член НСП України Віктор Женченко; режисер-мультиплікатор Степан Коваль; директор Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті України Борис Пономаренко та письменник, головний редактор "Української літературної газети" Михайло Сидоржевський. За рішенням конкурсної комісії, презентована нами робота визнана однією з найкращих, а її автори стали лауреатами ІІ премії.

На конкурс, участь у якому брали більш як 300 робіт, наші гуртківці представили мультимедійний проект (відеофільм) "Зерна правди Марії Адамович". Враховуючи мету конкурсу, ми поставили перед собою три важливих завдання: на прикладі однієї зі знакових кременецьких родин Стецюків – Мальченюків – Адамовичів ознайомити глядачів із деякими сторінками з життя наших краян, котрі власними руками творили історію та культуру свого народу, зберігають і передають культурні надбання своїм нащадкам; відкрити очі на жахливу, часто замовчувану історичну правду, тобто на ті трагічні події, прямих чи опосередкованих свідків яких стає дедалі менше, а описуються вони часто зовсім суб'єктивно; і нарешті, третє завдання, чи навіть своєрідна ідея нашої роботи: показати силу високого національного духу, що допомагав людям боротися, виживати, об'єднуватися заради найсвятіших цінностей – щирої віри в Бога, безмежної любові до своєї Вітчизни і нестримного прагнення справжньої волі для її народу, щоб ніколи в майбутньому не повторити тих жорстоких історичних уроків.

Над відеофільмом працювала творча група у складі студентів коледжу та інституту: Володимир Клим'юк, Анна Козачок, Марія Іващук, Тетяна Гонтарук, Тетяна Клим'юк, Світлана Стрихалюк, Ірина Ворона.

Ми почули багато хороших відгуків про свою роботу, однак

найвищу оцінку фільм отримав на сторінках газети Верховної Ради "Голос України", де відмічено: "Цей фільм зроблений з істинною кінематографічною вправністю, без жодних ознак аматорства". Таке визнання для наших гуртківців виявилося набагато ціннішим, ніж грошова винагорода і, звичайно, стимулює до роботи над новими цікавими проектами.

ШОБ СЕДНАЛИСЯ ДВА СЕРЦЯ, ДВІ ДУШІ

Марія ІВАЩУК, власкор "Замку"

Кохання... Скільки змісту у цьому слові. Для кожного він індивідуальний, особливий. Комусь це слово приносить радість, посмішку, світло; комусь – журбу, тривогу, сум. Та водночас це поняття поєднує людей, їх почуття, погляди, серця, створює теплу атмосферу, незалежно від пори року. Саме така атмосфера панувала у стінах нашого інституту в День святого Валентина.

Протягом двох місяців тривав фотоконкурс «Найкраща

фотопара інституту 2013». Пари, які були представлені у цьому конкурсі, стали учасниками студентського вечора, присвяченого Дню закоханих, під назвою «Love story», де вони показували, наскільки сильним є їхнє кохання, наскільки вони вірні та віддані один одному і скільки сили їм вистачить на те, аби довести свої почуття. Конкурси, в яких брали участь три закохані пари, оцінювали члени журі Мирослав Бондарук, Наталія Щур та Василина Мартиняк.

Вечір розпочався конкурсом «Мачо», у якому дівчата старалися швидко та якісно зав'язати краватку для свого коханого, де проявили своє вміння і вправність.

Другий конкурс носив назву «Прищемило серце», в якому дівчата знову ж на швидкість, до того ж наосліп знімали прищепки з одягу свого хлопця.

Конкурс «Поклик коханого» зацікавив своєю схемою, адже в ньому дівчата повинні були почути голос свого коханого з-поміж інших голосів. Адже всім відомо: коли почуття справжні, то закохані знають досконало не тільки тембр, тон, акцент в голосі, але й непомітну для інших «іскринку кохання» в інтонації.

Наступний конкурс називався «Я люблю тебе», який, на думку аудиторії, був найвеселіший, тому що хлопці зізнавались у коханні своїй дівчині незвичайним лексичним способом, тримаючи в роті безліч цукерок, кількість яких збільшувалась із кожним «Я тебе кохаю».

«Віртуальна любов» – конкурс під номером п'ять, суть якого полягала у тому, щоб передати дорогоцінний перстень один одному за допомогою трубочки.

«Жарким» був конкурс на танц-полі, де пари під музичний супровід танцювали у різних стилях. Закохані чудово справились із цим завданням, з легкістю і почуттям гумору.

Останнє змагання було «поетично смачним», тобто дівчата готували для коханого «любовний бутерброд», а хлопці у цей час писали вірш-посилання для своєї коханої господині. Всі страви були приготовлені шикарно, і було видно, що це зроблено під натхненням кохання.

Журі підбило підсумки усіх конкурсів і оголосило переможцем пару Оксана Кондратюк – Роман Харамбура. Їх віра в себе, ставлення один до одного, бажання бути разом, щоб про це дізнався весь світ, допомогло їм. Друге місце здобула пара Наталія Лазута – Андрій Євдокімов, які також показали хороший результат і те, що їхньому коханню не страшні ніякі перешкоди. Третє місце посіла пара Маша Безкоровайна – Олег Попелюк, та, незважаючи на це, вони не засмутились, адже ніякі місця в конкурсі не зможуть зруйнувати їхніх відносин, ніщо не зламає їхнього кохання і не опустить почуття до нижчого рівня. Бо ніяка перемога не може зрівнятись із силою любові, міра якої відома лише самим закоханим.

Урізноманітнили цей вечір вокальні виступи Катерини Байрах, Мар'яни Тарасюк, Артема Перескокова, а також голови студентського парламенту Сергія Колісецьго зі своїми романтичними поезіями, що посприяли піднесенню духу кохання у залі. На завершення голова студентського профкому Андрій Заблоцький вручив грамоти та грошові нагороди переможцям, висловив подяку закоханим парам за їх участь, і всім тим, хто вніс частинку своєї душі у цей чудовий романтичний вечір.

Атмосфера кохання залишила теплі посмішки на обличчі глядачів. Сподіваємось, що цей вечір запам'ятається усім надовго і залишиться у пам'яті кожного, адже кохання – це така річ, про яку слід пам'ятати, щоб наше серце ніколи не ставало холодним, а в ньому завжди горів палкий вогонь пристрасті. Кохайте і будьте коханими!

КОНКУРСИ! КОНКУРСИ! КОНКУРСИ!

Сергій КОЛІСЕЦЬКИЙ, власкор "Замку"

СВІТ КРІЗЬ ОБ'ЄКТИВ

Під такою назвою проходив у нашому інституті фотоконкурс, до якого запрошено студентів та викладачів навчального закладу. Фотографії були представлені на виставці, де кожен бажаючий зміг проголосувати за роботу, яка найбільше сподобалась. У конкурсі брали участь 10 авторів і 30 робіт (від кожного автора по три знімки різних жанрів). За них голосували 120 вболівальників.

Третє місце отримала фотографія студентки 41-Дк групи Оксани Споданьчук під назвою «Діти – це життя». На фотографії зображена дитина на занятті у дитячому садочку. Оксана віддає перевагу таким жанрам фото як пейзаж і архітектура, займається фотозйомкою 3 роки.

На другу "сходинку" піднялась викладач кафедри англійської філології Ольга Цымух з фотографією «Дорога в казку», на якій відображено туманний день біля Бони. Вона займається фотографією декілька років і віддає перевагу жанру макро та пейзажу.

Володарем першої премії конкурсу стала фотографія під назвою «Кадр із життя», автором якої є Юлія Трачук, студентка 41-Р групи мистецького факультету. Вона почала фотографувати 6 років назад, полюбляє різні жанри, а найголовнішим вважає вміння пра-

вильно вибрати ракурс для знімку.

Студенти та працівники інституту та коледжу стали активними учасниками фотоконкурсу, що дозволяє нам проводити подібні заходи й надалі і залучати до них все ширші аудиторії фотолюбителів. Переможці фотоконкурсу отримали грамоти та призи.

ЩОБ ПРИНЕСТИ РАДІСТЬ!

У передноворічний період студпарламент разом зі студентським профкомом інституту організували для студентів конкурс стінгазет «Свято наближається...». Переможців обирали самі студенти та працівники навчального закладу.

Третьою серед найкращих робіт стала газета студентки 41-Дк групи Людмили Пшеничної. Вона працювала два вечори по одній годині і в анкеті написала: «Хотіла, щоб людям було весело в ці свята, щоб мої малюнки принесли вам хоча б на краплинку більше радості і кожен глибше задумався над сутністю цих свят».

Друге місце посіла стінгазета групи Вікторії Шаргородської (41-Р). Вона працювала два дні і старалась у художній формі нагадати усім, що незабаром новорічні свята і потрібно розпочати приготування.

Робота Євгенії Синюти з 41-А групи, за рішенням журі, визнана найоригінальнішою. З допомогою своїх одногрупників та куратора дівчина витратила близько двох тижнів, щоб її зробити. В анкеті студентка зізналася: «Перш за все, прагнула пробудити новорічний настрій у студентів та викладачів, адже всі знають, що останній тиждень навчання повен терпіння та напруження. Надіюсь, що наша газета викличе посмішки та новорічний настрій».

Переможці отримали грамоти та цінні призи від організаторів конкурсу. А до студентського парламенту та профкому почали звертатися студенти з ідеями та пропозиціями щодо проведення нових цікавих конкурсів.

«БУРШТИНОВА БРОНЗА» БОРИСА МИДЛИКА

Нещодавно у Рівному пройшов ІІІ Всеукраїнський дитячо-юнацький конкурс української музики "Бурштинові нотки", який зібрав близько 800 учасників – вихованців мистецьких закладів, музичних шкіл, музично-

педагогічних та музичних училищ віком до 21 року. Боротьба між конкурсантами точилася у семи номінаціях: струнні, ударні, духові, клавішні інструменти, естрадний, народний і класичний спів.

Мистецьке журі конкурсу очолював народний артист України Мар'ян Шуневич, а до його складу увійшли: народний артист України, лауреат Національної премії України, професор Львівської НМА ім.М.Лисенка Тарас Баран, заслужений діяч мистецтв України, композитор, доцент Київського НУКМ Ірина Кириліна, кандидат мистецтвознавства Петро Довгань (Львівська НМА ім.М.Лисенка), заслужений діяч мистецтв України, диригент муніципальної академічної чоловічої хорової капели України ім.Л.М.Ревуцького Юрій Курач, лауреат Національного конкурсу диригентів ім.С.Турчака Юрій Голота, президент Міжнародного фестивалю мистецтв "Звездный Семеиз" Михайло Киптенко, заслужений працівник культури, директор ОНМЦ Феодосій Васечко, кандидат педагогічних наук, доцент Рівненського ДГУ Степан Цюлюпа та лауреат всеукраїнських та міжнародних конкурсів піаністів Юрій Трофімчук.

Серед 200 вокалістів учасником конкурсу був і представник нашого педагогічного коледжу, студент 41-Мк групи Борис Мидлик. "Каватина Султана з опери С.Гулака-Артемовського "Запорожець за Дунаєм" у номінації "Класичний спів" (вікова група 16 – 21 р.) принесла нашому солісту "бронзу" конкурсу і Диплом лауреата ІІІ ступеня.

Готували Бориса до конкурсу викладач вокалу Неллі Галішевська і концертмейстер Любава Головінська, котрі включають до репертуару вокаліста українські народні пісні, а також твори української та зарубіжної класики.

Щиро вітаємо нашого лауреата і надіємось, що з кожним роком йому будуть підкорятися все вищі вершини музичного мистецтва.

ТРЕТІ, ЯКІ ПЕРЕМОГЛИ ПЕРШИХ І ДРУГИХ!

Завершилося перше коло Чемпіонату України з футболу серед команд ВНЗ (студентська ліга). Згідно з календарем змагань, інститутська футбольна дружина "Буревісник" (тренер Анатолій Антонюк, капітан Тарас Новосад) провела шість матчів, з яких здобула три перемоги та один поєдинок завершила внічию. У підсумку, своєрідний футбольний екватор наш "Буревісник" перетнув третім, маючи у своїй спортивній скарбниці 10 очок. Стільки ж очок має команда "Університет" (м.Чернівці), але вона посіла друге місце за рахунок кращої різниці забитих і пропущених м'ячів.

На першій сходинці – команда "Тернопіль – педуніверситет", яка відірвалась від переслідувачів на 3 очка. Ситуація серед трійки лідерів парадоксальна. І "Тернопіль – педуніверситет", і "Університет" (м.Чернівці) зазнали поразки від нашого "Буревісника": тернополяни на власному полі – 2 : 3, а чернівчани у Кременці – 0 : 3. Причому із забитих у ворота лідерів шести голів авторство чотирьох належить Роману Клаку, кожному лідеру – по два м'ячі! Отож, наш форвард заслуговує символічного приза "Гроза лідерів". Він продемонстрував, як загартовувати спортивну волю і мобілізовувати внутрішній дух для досягнення успіху на спортивному поприщі. А наша команда довела, що вона є справжнім лідером серед лідерів. Проблема полягає лише в

тому, щоб не "дарувати" очок слабшим суперникам: "Буревісник" віддав сім очок командам, які в турнірній таблиці знаходяться нижче від нього.

МІНІ-ФУТБОЛ З МАКСІ-РЕЗУЛЬТАТОМ

Справжній спорт перерви не знає. Футбол належить саме до таких видів спорту. Це підтвердив новорічно-різдвяний період нашого національного календаря. У ці святкові дні інститутський "Буревісник" брав участь у двох турнірах з міні-футболу і в обох здобув переконливі перемоги.

Першим був міжобласний турнір "Різдвяні канікули", що проходив у м.Нетішин Хмельницької області. Змагалися вісім команд з Львівської, Рівненської, Тернопільської і Хмельницької областей, що

були поділені на дві групи. Команда інституту посіла перше місце у своїй групі, де її суперниками виступили футбольний клуб "Покрова" (м.Львів), команда м.Нетішина та команда смт.Оженин. У другій групі переможцем вийшла команда "Штурм" (м.Костопіль, Рівненщина). Саме з нею у фінальному двобої зустрівся наш "Буревісник". "Штурм" не витримав штурму інститутських футболістів, які буквально розгромили суперника з рахунком 9 : 1. Кубок – наш, а кращим гравцем турніру визнано капітана міні-"Буревісника" Віталія Грушу.

Другий міжобласний турнір з міні-футболу, присвячений пам'яті воїнів-афганців з Кременеччини, проходив у спортивному залі нашого інституту і в ньому, крім "Буревісника", брали участь команди "ВІК" (м.Володимир-Волинський), "Горинь" (смт.Вишнівець), ДЮСШ смт.Оженин (Хмельниччина), ДЮСШ м.Збараж і ДЮСШ м.Тернополя. У фіналі наші футболісти зустрілися з командою "ВІК" і зламали її опір з рахунком 9 : 3. Ще один Кубок, цього разу Перехідний, – у нашого "Буревісника".

Назвемо імена тих, хто у форматі зимового міні-футболу примножив спортивну славу інституту: Кость Пігуль (11-Ф), Юрій Галець, Михайло Вітерук, Вадим Годневський, Олександр Апанчук (22-Ф), Богдан Слоневський (31-Фк), Вадим Щирба, Владислав Сороцький (32-Ф). Капітан команди – Віталій Груша, тренер – Анатолій Антонюк.

Бажаємо нашій футбольній дружині міні-футбольний зимовий тріумф переплавити у літній успіх на великому футбольному полі.

Фото Петра ДАНИЛЮКА

Сторінку підготувала редактор відділу студентської молоді Валентина КАЩУК

ОБЛАСНИЙ ТРІУМФ ФІЛОЛОГІВ

Щедрим на успіхи виявився для наших студентів-філологів початок цього року. Обласний етап XIII Міжнародного конкурсу з української мови ім.Петра Яцика дав нам дві перемоги: Олеся Хома з 22–Дк групи (керівник Н.М.Яцюк) стала другою, а Ольга Микуляк з 31–Н групи, котру готувала до конкурсу кандидат філологічних наук, доцент кафедри І.О.Волянюк, отримала найвищу оцінку журі.

На обласному етапі ІІІ Міжнародного мовно-літературного конкурсу ім.Тараса Шевченка нашим студентам взагалі не було рівних: третє місце вибороля Марія Міньковська (32–Дк) зі своїм керівником Р.О.Дубровським, а кандидат філологічних наук, доцент О.В.Василишин підготував лауреата другої премії Лілію Любицьку (22–ДПК) та Аліну Гикаву з 31–СП групи, яка показала найкращий результат.

Цей успіх наших філологів свідчить про високий рівень викладання та засвоєння рідної мови у нашому інституті.

ТИЖДЕНЬ МУЗИКИ - ДЛЯ ВСІХ

Катерина МИХАЙЛЮК, власкор "Замку"

Цікаво і насичено розпочали свій звітний тиждень викладачі циклової комісії музичних дисциплін педагогічного коледжу. Відкрила його зустріч з

учителем ЗОШ № 4 м.Кременця Володимиром Сергійовичем Лопатським – лауреатом ІІ премії щорічного Всеукраїнського конкурсу "Вчитель року", який провів майстер-клас (фрагмент уроку) для студентів ІІ – ІІІ курсів – майбутніх вчителів музичного мистецтва.

Продовжило звітний тиждень відкрите показове заняття дитячої хореографічної студії (керівник Наталія Ткач), яке проводили студентки 41-Мк групи Наталія Шевчук та Оксана Космацька. Приємно, що в нашому ВНЗ створено умови для позанавчальної гурткової роботи студентів, окремі з яких після навчально-педагогічної практики в ЗОШ у якості керівника хореографічного гуртка мають чудову можливість розвивати свої творчі здібності та передавати їх дітям.

Під час роботи з дитячою танцювальною групою, в якій навчаються більше 20 учнів молодших класів шкіл Кременеччини, студенти мають змогу вивчити дитячий колектив і максимально використати свої теоретичні знання і практичні вміння.

Як викладач хореографії, Наталія Анатоліївна оцінює роботу студентів, а в якості керівника студії – терпеливо і вимогливо допомагає дітям освоювати дивовижне мистецтво танцю. А в загальному, за показовим заняттям спостерігали батьки юних танцюристів і робили власні висновки. Які саме – про це свідчить постійне зростання чисельності цього колективу.

МАЛЕНЬКІ ШЕДЕВРИ ВЕЛИКОГО МИСТЕЦТВА

Ірина ВОРОНА, власкор "Замку"

У славнозвісному салоні Саломеї Кременецького літературно-меморіального музею Ю.Словацького відбувся концерт, підготовлений студентами-музикантами педагогічного коледжу, котрі займаються по класу фортепіано у викладача В.С.Мацкової.

Розпочали програму Назарій Дробик та Яна Ільчук поетичною композицією "О Музико!" і запросили до виступу Світлану Кічату з "Мелодією" М.Скорика та Маргариту Костюк із "Прелюдією" Ф.Шопена.

Павло Левицький (11-Мк) продовжив літературну композицію поетичними рядками, присвяченими М.Лисенку і надав право висловити в музиці свої почуття своїм одногрупницям Марії Посух (Ф.Якименко "Елегія") та Лілії Михалюк (О. Бордюгова "Український романс"). До них приєдналися другокурсники Сергій Паланюк (М.Завадський "Третя українська шумка-думка") і Марта Озеруга (Л. Жульєва "Косарі") та їхні старші колеги Ірина Лабуда (М. Сільванський "Ярмарка") і Дар'я Бондар Мк група (О.Жук "Поема").

На завершення музичної програми "Похід гномів" Едварда Гріга прозвучав у виконанні В.С.Мацкової, яка виступила ініціатором та організатором цього концерту. Окрім вправляння у грі на музичному інструменті, юні виконавці відчули себе причетними до культурних традицій епохи Юліуша Словацького і подарували глядачам маленьке свято великої музики, яке близько двохсот років тому часто проходило у цьому салоні.

БЛАГОДІЙНА «ФОТОСУШКА»

Анна КОЗАЧОК, власкор "Замку"

«Сніг, любов і сніжна любов» – таку несподівану назву дали черговій благодійній акції, яка водночас вказує і на час її проведення, і на тематику робіт фотоаматорів, і головне – на ідею заходу, запропоновану асистентом кафедри англійської філології Ользою Петрівною Цымух, яка давно захоплюється фотосправою і дала для цього благодійного вернісажу 20 своїх робіт.

Для фотовиставки вибрано час, коли всі знаходяться під враженнями від Дня закоханих, коли серця відкриті для любові. Про тематику можна судити з самих фотографій. А благодійність ідеї полягає в тому, що 75 кращих робіт можна придбати за 10 гривень, а виручені кошти будуть передані на лікування Людмили Король.

Коли фото почали купувати, стало зрозумілим, що для хорошої справи треба небагато і дуже багато – милосердя, яке народжується з любові до улюбленої справи, до природи і до ближнього.

ФОТОВЕРНІСАЖ

Євангеліє від жінки

Ліна ВЕРЕСЕНЬ

... І побачив Бог, що створений Ним Чоловік не завжди діє за Його Божественним Задумом, не оправдує Його довіри. А тому Творець почав усе спочатку.

... І створив Господь Жінку. Дав їй в руки Чашу зі своїми Дарами і сказав: "Бери що хочеш і роби як знаєш. Тільки запам'ятай: ти маєш з цього всього приготувати рецепт Щастя". Взяла Жінка собі найкращі якості, даровані Богом, змішала їх, але не відчула Щастя: чогось все-таки не вистачало... Тоді Всевишній сказав: "Ти даруєш свою Любов і Доброту світові, але тобі цього замало". Після довгих роздумів створив Господь з жіночого ребра Чоловіка, якого наділив... тими якостями, що лишилися в Його Чаші.

Зраділа Жінка, але згодом поскаржилась: "Чому ж, о Господи, я не пізнала Щастя?". – "Тому що воно приходить не відразу і лише до того, хто сотворить його своїми руками, розумом і серцем". Зрозуміла Жінка і почала виконувати Божу волю: поділилася з чоловіком Любов'ю, Добротою, Милосердям, Працьовитістю і Жертовністю, а в нього взяла трішечки Самоповаги, Самолюбства, Ревнощів і т.п. – і згодом відчула, що вона щаслива і щасливий Чоловік її! І подякувала Жінка Богові і в знак своєї безмежної Вдячності робить щасливим світ навколо себе.

... І сказав Господь, що це добре... Хай же Великий Божественний Задум навіки здійснюється в кожному маленькому людському світі!

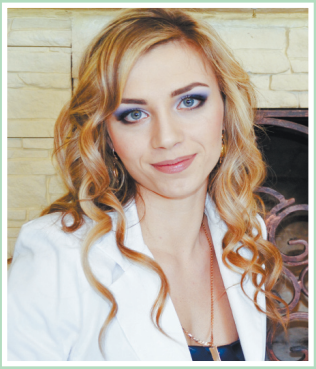

FEMINA - 2013

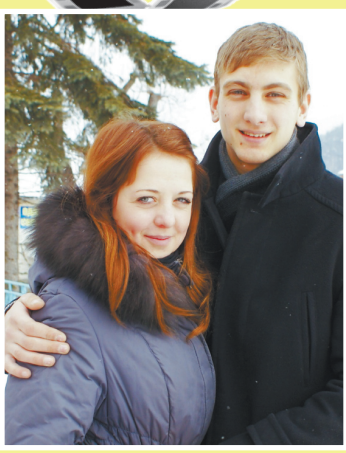

Літературно-мистецька сторінка

КОЛИ МУЗИКА СЕРЦЯ БРИНИТЬ...

Олексій ХОМІЦЬКИЙ

О. Н.

** Я – тут, а ти – там. Нас розділяють кілометри повітря, доріг, будинків, людей. Сіре небо ось-ось заплаче сніжним дощем. Чую, як тиша лягає на плечі обірваною струною. Здригаюсь. Моє серце ритмічно виє. Воно сумує за тобою...*

** Душа була в очікуванні дива. Мости прогинали спини під натиском важких авто. Над містом кружляв листопад. Моє серце завмерло. На календарі 26 число. Пригадую, як було місяць назад. Це була зустріч. Зустріч, яка змінила моє життя.*

Чекаю. Слухаю своє сьоме чуття. Чую кроки. Вона. Обійми. Губ гра. Моє диво прийшло. Осінь за вікном. А в серці – довгоочікувана весна.

** Люблю просто дивитися у твої очі і бачити крізь них цілий світ... Можу до самого ранку не спати – думати про тебе. А можу ще звечора заснути – і бачити тебе у своїх снах. Тому що б я не робив – ти завжди поруч....*

ЩАСТЯ – ЦЕ...

Щастя – це можливість постійно тримати тебе у своїх думках, готувати для тебе вранці каву, коли ти ще спиш, будити тебе поцілунком, обіймати тебе і ніжно пригортати до свого серця...

* * *

Щастя – це можливість розповідати тобі вечорами свої вигадані казки, кататись разом на велосипеді, робити для тебе приємні несподіванки і дарувати тобі троянди з ароматом своїх парфум...

* * *

Щастя – це можливість готувати разом сніданок, коли ми вдвох ще сонні, цілуватись без парасолі під сильним дощем, шукати у нічному небі різні сузір`я і називати їх нашими іменами...

* * *

Щастя – це можливість дарувати тобі турботу, усмішки і любов, слухати нашу улюблену музику, говорити тобі поглядом ніжні слова і просто разом мовчати...

* * *

Щастя – це можливість жити щодня лише тобою... Причина мого щастя – це ТИ, тому я постійно щасливий...

Тетяна ГОНТАРУК

В КОЖНОГО – ПО-РІЗНОМУ

Все грає музика сумна,
А ти сидиш собі одна,
Сльози з очей не котяться,
А плакати так хочеться...

Чекаєш ти казки, якої немає,
А серце дівоче її виглядає.
"Чи кохаєш?" – тебе питає.
Ти ще відповіді не знаєш.

Одні кажуть, "Кохання – це чудо",
Інші – "Тільки страждання буде".
Хтось – "Кохати життя навчить",
Той у відповідь лиш промовчить...

Мабуть, кохання – це мить,
В якій музика серця бринить,
То весела, то зовсім сумна,
Тільки в кожного різна вона...

ВЕЧІР

Вечір. Сонце за обрієм сіло.
І надворі вже зовсім стемніло.
Стих вітерець і гіллям не колише,
Тільки в місті немає ще тиші.

Ліхтарі, і машини, і люди...
Світять зірочки в небі малі...
А без них так самотньо буде
Цього вечора всім на землі.

Десь музики ще весело грають –
На весіллі гості гуляють.
Друзі йдуть собі на дискотеку,
Хтось в дорогу їде далеку.

В когось вечір цей аж до світанку,
Хтось дрімає – вставатиме зранку.
Місто зовсім ще спати не хоче,
Побажай йому доброї ночі!

мал. Олега ДРОБОЦЬКОГО (11 – Рк)

КОХАННЯ – ЦЕ...

** Кохання – це мрія кожної людини, окрилена душа якої летить до небес все вище і вище...*

** Кохання – це найкраще почуття, це бентежні відчуття душі. Це одне-єдине бажання – бути найщасливішою людиною!*

** Кохання – це нестримний порив серця, яке сильніше б'ється, якому не прикажеш ти, що робити...*

** Кохання – це крик душі, це буря після тиші, це злива у спекотний день...*

Марія ЛУКАЩУК

МАТУСІ

Моя матусю, рідна, мила,
Тебе люблю я над усе.
З тобою я завжди щаслива.
Ти моє сонечко ясне.

Мене ти завжди научаєш,
Даруєш ласку і тепло,
В дорогу дальню проводжаєш,
Щоб добре в світі нам було.

Я дякую тобі, матусю,
І за любов, і за слова
І хочу щиро побажати,
Щоб вік у щасті прожила.

ЖИТТЯ

Життя людині раз дається,
Так гідно його проживи.
Умій старанно, гарно вчиться,
Щоби пишалися батьки.

Вони ж у тебе вклали душу,
Любов батьківську і тепло.
І вони завжди молять Бога,
Щоб у житті тобі везло.

Будь з ними чесний щохвилини,
Їх зрозумій, допоможи,
Бо тільки з ними ти людина,
Без них – ніхто, що не кажи.

Ірина ВОРОНА

ЕЛЕГІЯ

Скрипуче фортепіано,
Тобі, мабуть, літ та літ!
Безутішно і безустанно
Ллється струн твоїх гіркопіт.

Етюди і менуети
Звучали в тиші для нас.
Веселі, яскраві сюжети
Дарувало ти нам не раз.

Я далеко тепер від тебе...
Ти ж приходь у тривожні сни,
Бо спраглим рукам так треба
Хоч торкнутись до клавіш сумних...

НАВПАКИ

Жила собі – краплинка в хвилях моря;
Жила собі – пелюстка у вітрів;
Відома мова серця мого й зорям –
Лиш ти мене не розумів...

Бо я – як денна зірка в небі синім,
Чи тисяча коричневих троянд,
Неначе сніжна віхола в пустині,
Приручений на хвильку ураган.

Хоч у розлуці часто очі плачуть,
Тривожиш ніжно моє серце ти...
Чому ж тоді, як раптом знов побачу,
Стараюся від тебе утекти?

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ГЕРОЯ ПРОЗИ УЛАСА САМЧУКА

Ніна КАЗЬМІРУК

Житомирське видавництво "Рута" видало у світ монографію кандидата філологічних наук, старшого викладача кафедри української мови і літератури нашого інституту Ірини Комінярської монографії "Улас Самчук: alter ego і alter idem". Рецензентами виступили доктор філологічних наук, професор І.Є.Руснак (Вінницький педагогічний університет ім.Михайла Коцюбинського), доктор філологічних наук, професор М.П.Ткачук (Тернопільський НПУ ім.Володимира Гнатюка) та доктор філологічних наук, професор кафедри українського літературознавства та компаративістики Жиомирського ДУ ім.Івана Франка.

Проблема національної ідентичності героя, якої торкнулася наш науковець у своєму науковому виданні, є однією з найактуальніших у сучасному літературознавстві, тому що упродовж багатьох десятиліть було прийнято обходити її мовчанням. У той час як офіційні кола Радянської України говорили про нову спільноту – радянський народ, митці та літературознавці художньо вирішували проблему національної ідентичності, а теоретики літератури діаспори прагнули сприяти формуванню національної самосвідомості українців.

Конкретний внесок в осмислення цієї проблеми зробив і Улас Самчук – представник українського зарубіжного письменства, обдарований прозаїк-традиціоналіст, талановитий публіцист і літературний критик, з іменем

якого українське художнє слово входить у XXI століття.

Проблема буття української нації та національної ідентичності українського народу досі так широко не ставилась, тому вона і визначає актуальність дослідження автора, що продиктована не лише нашим сьогоденням, а й зумовлена незначною кількістю наукових розвідок щодо досліджуваної тематики.

Наукове видання І.М.Комінярської містить переднє слово, три розділи, післяслово та 317 позицій використаних джерел.

У першому розділі монографії "Історико-літературні та методологічні аспекти дослідження проблеми національної ідентичності в сучасному літературознавстві" автор зупиняється на визначенні поняття "національна ідентичність" в наукових дослідженнях зарубіжних і вітчизняних фахівців різних галузей науки: філософії, культурології, соціології, психології, філології та націології; зосереджується на історії вивчення творчості Уласа Самчука в українському літературознавстві, а також розглядає питання національної ідентичності героя у творчій спадщині класиків української літератури – духовних творців українства: Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, Євгена Маланюка, Олега Ольжича, Докії Гуменної та інших.

Другий розділ "Улас Самчук та його герой: всеперемагаюча ідея українства" наш науковець безпосередньо вводить читача у світ прози письменника, де автор наголошує на ролі "волинського метатексту" у формуванні світогляду та світообразу Уласа Самчука; розглядає героя Уласа Самчука як його "alter ego" і "alter idem"; показує особливості національної ментальності героя Уласа Самчука на прикладі роману "Волинь"; звертає увагу на героя в українському світі ("Юність Василя Шеремети", "Марія", "Волинь", "Кулак").

"Герой Уласа Самчука і домінанти його національної ідентичності" стали тематикою третього розділу наукового дослідження І.Комінярської, в якому вона виокремлює історичну пам'ять як основу українського духу героя творів письменника, українську землю як материнське начало у його світоглядних орієнтирах, національне коріння інтелекту героя та його християнську сутність.

Автор монографії спробувала визначити місце та значення творчої спадщини видатного українського прозаїка, публіциста і критика в загальнолітературному процесі XX століття і зробила своїм науковим виданням вагомий вклад у вінок шани письменнику-краянину напередодні 110 річниці від дня його народження.

МАЛА БАТЬКІВЧИНА УЛАСА САМЧУКА

Ліна КИРИЧУК

«Можна пережити роки, війни і революції, переїхати континенти, переплисти океани, прочитати гори книг, пізнати вулиці і перевулки Парижу, але такі назви як Дермань, Рахманів, Обич, Жолобки, Тилявка... сидітимуть у твоїй душі, як гострі цвяхи, і вимагатимуть данини».

(Улас Самчук)

Улас Олексійович Самчук народився 20 лютого 1905 року у с. Дермань на Рівненщині. Перед початком Першої світової війни родина Самчуків, а з ними ще дев'ять сімей переїхали

до Тилявки, тоді Кременецького повіту. Батько довідався, що на Кременеччині пан продає за досить помірковану ціну поле. Він оповів це дерманцям і переконав їх переїхати до Тилявки. У фондах мемуріального музею Уласа Самчука у селі Тилявка зберігається в оригіналі нотаріальний акт купівлі-продажу землі, завірений кременецьким приватним нотаріусом Гуляницьким, що датований 1913 роком. У документі зафіксовано десять родин, які придбали землю. Батько Уласа, Олексій Самчук, прикупив гарний клин у чотирнадцять десятин подекуди трохи запущеної землі. Переселенці оселились на північно-східній околиці села. Обійстя побудували уздовж дороги, що веде через Жолобки до Шумська. Ще й нині цей кут села називають Дерманським, а переселенців – дерманцями, котрі в 2013 році святкуватимуть 100-річчя із дня свого переселення до Тилявки.

«Тяжко було тієї весни дерманським переселенцям, – згадує сусідка У. Самчука Плугак Уляна Матвіївна, – Не було де жити. Хто зумів ранньої весни встигнути перевезти свої дерев'яні будинки з Дерманя, то за короткий час весною і літом того року сяк-так збудували своє житло. Батько У. Самчука був заповзятим до роботи. Він одразу ж взявся будувати».

Життя пливло своїм плином. Постійно було багато проблем, багато праці. Економили на всьому, їли що траплялося. Починали роботу в полі, коли ще не сходило сонце, а закінчували, як спадали сутінки. Праця кипіла кожного дня.

Наступив вересень, коли малий Улас пішов у перший клас Тилявської церковно-парафіяльної школи. Для малого було наче свято, коли він ішов з мамою через усе село до школи. Ось як він згадує цей день: «Ішли урочисто, ніби до церкви, переходили село, на них гавкали собаки, витягали свої довгі шиї і сичали гусаки. Володько все оглядався, чи не йдуть інші школярі, але щось таких не бачив, думав, як то там у тій школі буде, як зустріне його учитель і що йому скаже». Хлопчина ріс кмітливим. Повернувшись кожен раз зі школи, сідав за книжки і гриз науку. Він рвався до знань, хапав усе, що сотворив Бог. Школу в Тилявці він закінчив в 1917 році.

Хлопчина був свідком тяжкої селянської праці, але хліборобом не став. Його хвилювало, манило, кликало щось інше, сильніше: пізнати світ і відобразити його на папері. Щодня він бачив батька, котрий так тяжко працював, матір, яка постійно була заклопотана роботою. І синові було дуже шкода батьків, які не знали ні спочинку, ні спокою.

Згодом в життя тилявчан увірвалася Перша світова війна, що не оминула і юнака. Батько відпровадив сина на «прошпан». Улас зіткнувся впритул з війною. Він на власні очі бачив те горе, страждання та сльози, які приносила війна людям. Згодом – революція і громадянська війна. У селі з'явилися прихильники національної ідеї, а на противагу їм – і більшовицької. Наука Уласа в рідній школі закінчилася, і батько вирішив віддати сина до Дерманя на навчання.

Улас Самчук бачив подій, які відбувалися у Тилявці в роки визвольних змагань, як селяни прагнули здобути землю, волю, боролися за незалежність України.

Повернувся до Тилявки із Дерманя після того, як польська влада закрила і вищепочаткову школу, і учительську семінарію. Улас Самчук далі обрав Кременецьку українську гімназію ім. Івана Стешенка.

Буваючи у Тилявці, письменник стає організатором читальні, театру, кооперативи, музичних заходів, спортивних змагань. Ось як він про це згадує: «Це був складний процес, поки з мене, «истинно-русского малороса» і царського патріота, волею Шевченківського слова став запорозько-український романтик, щоб пізніше стати просвітянсько-кооперативним реалістом. Я спригся з моїм селом, як кінь з плугом, ми брали приступом кожну хату і кожну душу, усю мою гімназіальну мудрість я намагався перенести на моїх Кирилів, Савок, Корніїв, ми затирали різницю, створену темними віками поміж «паничами» о. Данилевича чи поміщика Лєха і моїми босими Грицями, ми не ділилися ні на яких правих чи лівих, не вірили ні в які чудодійні амулети Марксів-Ленінів, а йшли разом до читальні, до кооперативи, на спортивне грище, на вечорниці.... І не тільки читали Кащенка, ставали «На перші гулі», грали в футбол, співали «Ой ти хмелю», але робили також цеглу, били камінь, возили колоди, мурували хати, мостили вулицю...».

Усім культурницьким починанням У.Самчука у рідному селі всіляко перешкоджала окупаційна влада. Наприклад, на виставу треба було мати дозвіл повітового старости, а це було не легко дістати через чиновницьку бюрократію місцевого уряду. Улас Самчук зі своїми друзями якось переборював ці перепони. Вистави, які відбувалися в селі, мали великий успіх. Всіляко допомагав молодому Уласові місцевий поміщик Роман Лєх, прототипом якого у романі «Волинь» є Андрій Рона. Самчук мав багато друзів: сільські хлопці, а також діти священика Климентія Данилевича. Найбільше дружив з Софроном Приймасом та Кирилом Яремчуком – моїм прадідом по маминій лінії. В романі «Волинь» він є прототипом Сергія. Ось як пише про нього У. Самчук: «Мій колишній товариш Кирило Яремчук, вроджений незаможник, якого я вчив арифметики, історії і навіть алгебри».

«Батько часто розповідав, – згадував мій дідусь, – що Самчук постійно приходив до них. Вони з Кирилом ходили на вечорниці, читали книжки, спали разом на полу і багато говорили. Якось ставили чергову виставу в клуні, де мешкала Жив'юк Софія. Молоді артисти дуже хвилювалися. В селі усі з нетерпінням чекали на появу цього дійства. І ось нарешті настав день вистави. Вона була досить успішною. Це була його перемога.

Навіть скептик-батько визнав перемогу сина і радів його успіхам, гордився ним. Вилучені гроші Улас віддав на «Просвіту» в Кременець».

В умовах тодішнього Кременця і Тилявки юнак почувався безсилим щось зробити, щоб змінити життя людей. 7 березня 1927 року він залишив рідні простори, будучи призваним до польського війська.

Повернувся У. Самчук до Тилявки лише в серпні 1941 року. До села він приїхав бричкою з Кременця через Чугалі. Так згадує про цей приїзд сам письменник: «Я завжди хвилювався, коли бачив щось надзвичайне: високі гори, море, Берлін, Париж, Рим, Дрезденську галерею, але я не думав, що це саме село, яке я стільки разів бачив з цієї самої гори, викличе в мені таке зворушення. Мені хотілося сказати візникові, щоб він швидше їхав, або зіскочити з брички і бігти назустріч тим хатам».

Їдучи селом, зустрічав давніх знайомих, згадував приємні події дитинства та юності. Проминув церкву, школу і нарешті дістався садиби рідного брата Федота. Спочатку його привітно зустріла братова дружина, а згодом і вся родина. Письменник довідався, що батьки померли. Згодом були зворушливі зустрічі з колишніми приятелями, народним учителем Романом Лєхом та іншими односельцями.

Декілька днів Самчук пробув у Тилявці. Завітав також і до Угорська, де його привітно зустріли голова району Олександр Неприцький і колишній приятель Арйон Кухарак. Та гостина тривала недовго. Самчук знову повернувся до Тилявки, де односельці влаштували пишні проводи.

Мій дідусь згадував цю подію так: «У центрі села біля старої церкви зібралося багато людей в той день. Переважна більшість – молодь у святкових вишитих сорочках. Біля церкви була споруджена брама, прикрашена різними квітами та вінком з пшениці. У центрі стіл, на ньому – хліб та сіль. За столом стояв о.Палладій Дубицький і староста села Софрон Приймас з прапором. Священик виголосив промову. Уласові подали хліб-сіль, тоді двоє хлопців піднесли його на схрещених руках і понесли. За ними пішли люди з косами, серпами, вилами та граблями в руках, співаючи обжинкову пісню «Живо, женчики, живо». Люди пройшли вздовж села до хати-читальні. Зворушений У.Самчук виголосив промову. Потім він сів у бричку і поїхав. Односельці проводжали його аж за село».

Наступного разу письменник приїхав до Тилявки саме в той день, коли відбувалося освячення символічної могили, яка була висипана з нагоди проголошення Української Держави 30 червня 1941 року у місті Львові. Дідусь розповідав, що брав участь у висипанні могили, яка сягала висотою близько 5 метрів. Односельці з теплотою та радістю зустрічали письменника. Зібралося багато людей. Було декілька священиків.

Востаннє У. Самчук побував у Тилявці в 1941 році. Довіз його до рідного села невідомий селянин. На подвір'ї брата зібралося багато народу. Люди раді були зустріти свого дорогого земляка. Він відчував, що більше Тилявки не побачить, не побачить ні родичів, ні односельців, ні друзів. Попрощавшись, У.Самчук через три дні поїхав із села.

...Багато літ пройшло з того часу. Село живе щодня роботою, буденними клопотами та турботами. Із покоління в покоління, із уст в уста передається нащадкам славне ім'я земляка, Гомера XX століття Уласа Самчука. Він живе у своїх величних творах, у спогадах старожилів, у наших серцях. Я тилявчанка і горджуся тим, що народилася на цій святій землі і можу відверто сказати: «Ми пам'ятаємо тебе, Уласе!».

ВОЛОДИМИР ЛУЦІВ:

Анатолій БАГНЮК,
головний редактор "Замку"

Як епіграф використаємо слова, сказані ним самим уже в наш час: "Вистояти і зберегти себе, свою історичну перспективу в нинішньому жорстокому, динамічному, технологічному і мінливому світі можуть лише нації, які не втратять своєї самобутності і культури". Отож найцінніщому – збереженню національної самобутності та розвитку української національної культури – присвятив усе своє складне, але яскраве життя Володимир Луців.

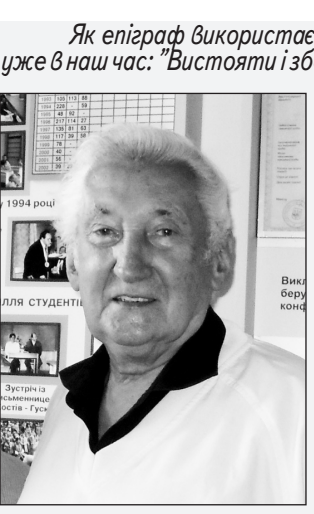

...25 червня 1929 року багатодітна сім'я Гаврила Луціва, що проживала в м.Надвірна (тоді Станіславщина, а нині Івано-Франківщина), поповнилась ще однією дитиною – сином Володимиром, майбутнім відомим бандуристом,співаком-тенором, автором мистецтвознавчих доробок, громадсько-культурним діячем. У рідному місті хлопець здобув початкову освіту. 15-річним юнаком виїхав за кордон, і його життєві дороги пролягли через Польщу, Німеччину, Італію та Англію. Закінчив українську гімназію в німецькому місті Госляр, там же вступив до капели бандуристів ім.М.Леонтовича, де був наймолодшим музикантом. У 1948 році виїхав до Лондона, де упродовж двох років навчався у Коледжі Св.Трійці, після чого відбув до Риму, успішно склав вступні іспити і в 1957 році став студентом престижної консерваторії Святої Цецилії.

Вже під час навчання здійснює концертні тури європейськими країнами. З 1958 року постійно проживає в Лондоні. Працював у відділі українського радіо, гастролював як співак, брав участь у міжнародних музичних конкурсах, у тому числі, на Міжнародному пісенному конкурсі "За чашу Європи" (Бельгія, 1961), наступником якого стало нинішнє "Євробачення" і перемога на якому принесла Володимиру Луціву визнання серед світового мистецького співтовариства. Багато і плідно працював у царині організації концертних турне великих мистецьких колективів та окремих виконавців з України та в Україну. Координував музичну підготовку відзначення у Римі 400-річчя єднання Київської митрополії з Апостольським Престолом (1986), очолював мистецьку комісію Оргкомітету зі святкування 1000-ліття хрещення Русі-України (1987). Організовував концертні програми з нагоди 100-ліття Патріарха Йосипа Сліпого та повернення в Україну кардинала Мирослава Любачівського. Засновник благодійного культурно-мистецького фонду свого імені (2002).

Відзначений багатьма нагородами, серед яких Почесна Грамота Світового Конгресу Вільних Українців, премія ім.Володимира Винниченка, орден "За заслуги" II ступеня.

19 травня 2008 року відвідав м.Кременець і з того часу зберігає найтісніші творчі зв'язки з колективом Кременецького гуманітарно-педагогічного інституту ім.Тараса Шевченка.

До його 70-річчя вийшла автобіографічна книга "Від Бистриці до Темзи". Кожен із епізодів наповненого багатим змістом подвижницького життя Володимира Луціва вартий того, щоби з нього намалювати окрему цілісну картину.

ЙОГО ЛЮБОВ – БАНДУРА, ПІСНЯ, УКРАЇНА

Свою першу професійну бандуру, як він називає, "нерозлучницю" (бо не розлучається з нею впродовж усього творчого життя), отримав 17-річним юнаком в капелі бандуристів ім.М.Леонтовича, котрою керував відомий кобзар Григорій Назаренко. Саме зустріч із ним визначила мистецьку долю співака-бандуриста Володимира Луціва. Бандурне мистецтво невіддільне від мистецтва вокалу, тож брав приватні лекції у педагогів-вокалістів з міста Брафорд (Англія), вдосконалював свою вокальну майстерність в Італії (Консерваторія Святої Цецилії в Римі), а також під час концертних турне країнами світу. Особистий талант, творча наполегливість, надзвичайна працьовитість зробили свою справу, тому фахівці відзначають високий професіоналізм вокальних виступів Луціва-бандуриста: "Його дзвінкий голос, сріблистого, напрочуд м'якого тембру проникає в саму душу, і його не можна спутати з іншим; він співає серцем, надзвичайно природно, ніби розмовляє; його спів захоплює легкістю, чистотою інтонацій, гнучким фразуванням і чіткою дикцією", бо саме у слові криється основний духовно-ідейний зміст пісні, її образно-емоційне наповнення. Співак-бандурист, поєднавши слово та музику, досягає найважливішого – єднання Істини, Добра і Краси в людському розумі та серці.

Його заслужено називають послом українського мистецтва у світі, бо як бандурист Володимитр Луців виступав на всіх континентах, перед слухачами десятків країн. З його слів: "За плечима – тисячі кілометрів з бандурою та українською піснею. І якщо струни моєї бандури і звукові коливання мого голосу передаються потаємним струнам душі і серця не одного українця, то я можу вважати, що моя праця не пропала даремно". З цього приводу скажемо: подібно до того як у бандурному мистецтві неможливо відокремити інструментальну майстерність від вокальної, а у виконавцеві бандуриста від вокаліста, – так і в особі Володимира Луціва неможливо відділити митця від патріота. Високопрофесійне музичне мистецтво Луціва, його самобутня виконавська майстерність мають не лише музично-мистецьке, а й національно-культурне значення. Бо спів бандуриста більш аніж будь-який інший пробуджує глибокі національні почуття, допомагає усвідомити, хто ми є і чиїх батьків діти, згадати, що маємо унікальну, самобутню культуру з давніми традиціями і глибокими коренями і цим самим позбутися комплексу меншовартості. Аналізуючи культурно-мистецьку ситуацію в сучасній Україні, Володимир Луців робить дуже слушне зауваження: "Експансія російського музичного "ширпотребу" або, як каже молодь, "попси", набирає загрозливих масштабів. Не можна дозволити, щоб російська естрада так "одурманювала" наше молоде покоління, ставала домінуючою в нашій державі, бо тенденція , яка тепер існує на всьому концертно-сценічному поприщі в Україні, загрожує нашому державтворчому процесу".

Митець-патріот Володимир Луців переконаний, що держава базується на культурі, а підвалиною існування суспільства є духовність. Особливу роль у державотворчому процесі відіграє музичне мистецтво, бо українська музика, українська пісня – унікальне явище у світовій культурі: в ній розкривається душа українця, безсмертя українського народу, його право на національну окремішність і в історії, і в матеріальній, і тим більше в духовній культурі. А відтак – і на належне місце у світовій спільноті народів і держав. Тому потрібно постійно черпати наснагу, пити з цього невичерпного джерела рідної культури. Більше того, пісня – це частина життя кожного українця, і через неї духовно єднаються ті з них, які розкидані по всьому світу, і ті, котрі живуть на рідних теренах. В час, коли в багатьох людей спотворена система цінностей, повернення до пісні як животворного джерела означає відновлення та зміцнення духовних сил нації, її єдності.

Особливе місце в життєтворчості Володимира Луціва посідає бандура, що стала символом визвольних змагань українського народу. Він є не просто бандурист найвищого таланту, а бандуристом-новатором: уперше в історії музики дав і записав концерт бандури у супроводі камерного оркестру, переклав і виконував неаполітанські пісні українською мовою настільки душевно і природно, що італійці не лише насолоджувалися мелодійністю української мови, а й дивувалися її близькості з їх рідною.

Володимир Луців популяризував українське бандурне мистецтво не лише концертною діяльністю, не лише як бандурист-виконавець, а й як публіцист. У цьому відношенні неможливо переоцінити його статті у періодичних виданнях України та зарубіжжя, а також значення його мистецьких інтерв'ю, в яких бандура або кобза виступали головним об'єктом розмови. Серед багаточисельних публікацій предметно зупинимось на одній – рецензії В.Луціва на книгу, точніше на енциклопедичний довідник, Б.Жеплинського і Д.Ковальчук "Українські кобзарі, бандуристи, лірники", видану у Львові 2011 року. Автор рецензії з перших рядків оцінює книгу як монументальну енциклопедичну працю, де подані творчі біографії 2562-х діячів кобзарського і бандурного мистецтва, не лише за обсягом матеріалу, а й за змістовим навантаженням: в енциклопедії розкривається глибинний пласт національної духовності, серцевина українського народного музичного мистецтва, постають кобзарі, бандуристи, лірники з 18 століття і до наших днів. Володимир Луців образно зауважує, що ця книга об'єднує українських бандуристів в одне велике Кобзарське братство, яке протягом віків демонструвало взірці відданості національній культурі, національному духу, національній ідеї. Саме в супроводі кобзи і бандури зароджувалася у народному середовищі, жила в народі, будила і кликала народ дума як незвичайна музична форма української старовинної музичної культури. Рецензія підводить до висновку: дума оживала через кобзу і бандуру, а кобза і бандура говорили з людьми словами думи. У думах – народна історія – яскрава, жива, наповнена душевною істиною про долю своєї Вітчизни. Думи були і залишилися важливим джерелом літератури, музики, образотворчого мистецтва.

Бандура і дума – своєрідний символічний музично-поетичний образ неньки-України, образ, намальований кольорами мужності, свободи, прагнення до незалежності. Непоборний зміст цього символічного образу-дуету розуміли недруги української державності, а тому жорстоко переслідували його носіїв – кобзарів, бандуристів, лірників. Уже в козацькі часи (1761) заарештовано і покарано на смерть кобзаря Данила Бандурку. В тому ж столітті кобзарі Прокіп Скрига, Василь Варченко та Михайло Сосновий були страчені за те, що грали для гайдамаків. У 30-з роках XX століття радянською владою заарештовано і засуджено до 10 років ув'язнення на Колимі віртуоза-бандуриста, виконавця народних дум Володимира Кабачка. У 1938 році більшовики розстріляли Гната Хоткевича – бандуриста, письменника, композитора, автора чисельних матеріалів про кобзарське мистецтво, а також підручника гри на бандурі. Не уникнув репресій і Богдан Жеплинський – автор енциклопедії "Українські кобзарі, бандуристи, лірники": у 1950 році його було заслано до Сибіру (Томська область), де він відбував каторгу разом з братом Романом.

У своїй рецензії Володимир Луців розповідає про відомого художника, дослідника кобзарського мистецтва, автора багатьох статей про кобзарів Опанаса Сластіона (1855 – 1933); 23 портрети кобзарів його роботи використано в рецензованій книзі. Художник ілюстрував українські народні пісні й, окрім цього, був талановитим бандуристом (грі на бандурі та вокальної майстерності навчався у відомого кобзаря Петра Неховайзуба). У рецензії наголошується ще на одній особливій заслузі Опанаса Сластіона перед українською культурою: за підтримки Лесі Українки він зібрав у Миргороді найвідоміших кобзарів України. На це зібрання прибув і Філарет Колесса, котрий використав записи дум О.Сластіона, доповнив особистими записами і в 1910 році опублікував у Львові знамениту працю "Мелодії українських дум".

Рецензія Володимира Луціва має особливий новаторський акцент: автор аналізує розвиток кобзарського мистецтва в Україні у багатьох контекстах, в тому числі в гендерному, де бачить певні позитивні тенденції. Якщо у давні часи жінок-бандуристок у порівнянні з чоловіками було мало і вони не відігравали провідної ролі у цьому виді музичного мистецтва, то з середини минулого століття жінки-бандуристки займаються не лише музично-вокальною, а й музично-педагогічною діяльністю: крім концертної сцени, їх творчим робочим місцем стають навчальні класи. В українських музичних школах і консерваторіях педагогами у класі бандури в основному виступають жінки. Всесвітньовідоме тріо, сестри Марія, Ніна і Даниїла Бойко – викладачі класу бандури; солістка Галина Менкуш – педагог Київської консерваторії; бандуристка, автор праць з історії кобзарства Стефанія Пінчак – викладач бандури у Дрогобицькому ДПУ ім.Івана Франка; бандуристка Надія Боярко – професор кафедри кобзарського мистецтва у Київському НУ культури та мистецтв; композитор Оксана Герасименко – педагог, автор посібника "Етюди для бандури та різні види техніки" (до речі, її сестра Ольга керує ансамблем бандуристів у Каліфорнії, а батько, Василь Герасименко, – відомий конструктор бандур, професор Львівської музичної академії, автор численних праць з теорії та практики бандурного мистецтва); бандуристка Оксана Бобечко – викладач бандури та вокалу Дрогобицького ДПУ ім.Івана Франка, автор статей з історії кобзарського мистецтва, зокрема творчості жінок-бандуристок.

ЛЮДИНА, МИТЕЦЬ, ПАТРІОТ

Список жінок – високих майстринь кобзарського мистецтва – можна продовжувати, але ми зупинимося на двох іменах: назвемо Людмилу Посікіру, завідувача кафедри народних інструментів Львівської національної академії музики ім.Миколи Лисенка, та Віолетту Дутчак – музикознавця, дослідницю бандурного мистецтва, автора численних наукових праць, завідувача кафедри народних інструментів і фольклору Прикарпатського НУ ім.Василя Стефаника. Вони обоє як члени журі брали участь у регіональних фестивалях бандурного мистецтва "Кобзарська ватра", організованих мистецьким факультетом нашого інституту з ініціативи заслуженого артиста україни Дмитра Губ'яка, тодішнього викладача музичних дисциплін. Зауважимо, що ім'я Дмитра Губ'яка зустрічається у книзі. Скажемо дослівно: "Серед корифеїв гри на бандурі в наші дні – Григорій Ткаченко, Сергій Баштан, Роман Гриньків, Віктор Мішалов, родина Китастих, Василь Литвин, Микола Гвоздь, Дмитро Губ'як".

Автор рецензії ділиться своїм спостереженням: "Я знаю багатьох бандуристів у різних країнах світу і можу стверджувати, що всі вони – українські патріоти. Це важливе спостереження". Стаття завершується програмною пропозицією: "Колосальним поштовхом для дальшого розвитку кобзарського мистецтва у світі міг би стати з'їзд бандуристів в Україні". Є відеозапис виступу Володимира Луціва з думою "На смерть бандуриста", записаного у Львові у 1990 році. Високим дзвінким голосом він співав про рідну йому бандуру настільки образно, що це переконало кожного: митець своїм розумом і серцем, душею і долею нерозривно зв'язаний з долею української пісні, бандури та долею України. а як бандурист і вокаліст він виходив на концертну сцену більше двох тисяч разів...

ПЕРЕМОЖЕЦЬ "ЄВРОБАЧЕННЯ"

Газета української діаспори в США "Свобода" представляє Володимира Луціва як експресивну натуру, в якої мистецька складова – найрясніша і містить потужний вектор розбудови. Він – творча індивідуальність у кількох напрямах: спів, гра на бандурі, концертна та культурно-

громадська діяльність. Так, в 1961 році В.Луців розпочав свою професійну кар'єру на III Міжнародному європейському пісенному конкурсі у Бельгії, де посів перше місце.

Це звучить не зовсім звично: українець, уроджнець Івано-Франківщини, на той час (і донині) громадянин Великої Британії Володимир Луців переміг на мистецькому конкурсі виконавців естрадної пісні, який тоді називався "За чашу Європи" та згодом перейшов у "Євробачення". Конкурс відбувся у бельгійському місті Неклезіт, і перемога на ньому українця Володимира Луціва принесла світову славу Тіно Вальді (таким був сценічний псевдонім українського співака). Перемога далася нелегко – в бельгійському розкішному казино над морем змагалися сотні кращих виконавців шлягерів 1950 – 60 років з багатьох країн світу, тож конкуренція була дуже високою, а напруга боротьби – граничною. Володимир Луців згадує, що конкурс "Євробачення" зароджувався в 1957 – 57 роках, спочатку мав кілька напрямів, поки набув сучасного формату. В бельгійському Неклезіті змагалися команди виконавців з різних країн світу. Він входив до англійської команди естрадних співаків, яка складалася з п'яти виконавців. Протягом тижня кожен член команди виконував по декілька популярних пісень кожен. Англійський шлягер "Марта" у виконання Тіно Вальді (Володимира Луціва) набрав найбільшу кількість балів, що в підсумку обумовило перше місце співака серед сотень конкурсантів.

Володимир Луців наголошує, що тодішній конкурс суттєво різнився від теперішнього, насамперед мистецьким рівнем. Оцінювалася не стільки сама пісня, скільки ступінь виконавської майстерності. Більше того, оцінювання здійснювали авторитетні фахівці, а не тинейджери, не дилетанти, адже і перші і другі далекі від мистецтва. Лише мистецтвознавці оцінюють мистецьке явище з позицій творчої особистості, бо митців не цікавлять комерційні, політичні чи корпоративні інтереси. Нинішні конкурси і фестивалі, в тому числі "Євробачення", захлинаються у хвилях комерціалізації, бізнесових інтересів, стають рекламним знаряддям фірм і корпорацій, зазнають кланових, політичних і регіональних впливів. Свою негативну роль в їх організації та проведенні відіграють закомерціалізовані засоби масової інформації, які, як правило, спекулюють на емоціях посереднього масового слухача.

На переможному для себе конкурсі Володимир Луців, як уже згадувалося, виступав під коротким і зручним для європейського слухача сценічним псевдонімом Тіно Вальді, яке співак отримав від свого менеджера на британському комерційному телебаченні. Був, правда, короткий період, коли співака-українця намагалися представляти як російського співака. Навіть підібрали для такого анонсу штамп6 "Владімір Луців просто із Москви!". І тут дала себе

знати національна душа і патріотична натура співака: він навідріз відмовився від такої презентації, що коштувало йому дороги на комерційне телебачення. Цим митець аргументовано довів, що національна честь йому набагато дорожча, аніж будь-які високі гонорари.

Бог віддячив співаку за його духовний подвиг. Пройшли роки – Володимир Луців виступив у столиці незалежної України під своїм власним іменем і виконав свою улюблену думу "На смерть козака-бандуриста". Було це в Жовтневому палаці м. Києва під час гастролей голландського хору української пісні ім.Миколи Лисенка. Цей день став одним із найщасливіших у його мистецькому житті.

Здобувши "Чашу Європи", Володимир Луців і його друзі по команді стали дуже популярними: вони виступали у кращих театрах Європи, їх творчі турне здійснювалися впродовж 3 – 4 місяців кожне, виступати спільно з ними вважали за честь кращі естрадні співаки Європи. Під час гастролей відбувалися зустрічі з відомими людьми. Зокрема, сам Володимир познайомився з російським поетом Євгеном Євтушенком, англійським актором Брусом Форсайтом і багатьма іншими.

"Євробачення" торкнулося особи Володимира Луціва повторно у 2004 році, коли перемогу здобула Руслана Лижичко з її "Дикими танцями". Луців зацікавив засоби масової інформації як перший українець – переможець цього престижного музичного конкурсу. Відома телерадіокомпанія Бі-Бі-Сі запросила його на прямий ефір. Зовсім не дивно, що серед багатьох запитань, на які довелося відповідати нашому співаку, було й таке, яке стосувалося можливостей Києва та й України в цілому впоратися з організацією наступного етапу конкурсу, що згідно з положенням відбувався на батьківщині попереднього етапу. Згадавши, що танцювальна група Руслани була одягнена у шкіряний одяг, Володимир Луців відповів з гумором, напрочуд дотепно і точно: "Звичайно. Хоча столиця України і давнє місто, але в шкурах там уже давно не ходять".

Перемога Луціва на "Євробаченні" ("Чаша Європи") має глибоке символічне значення: за відомим висновком, цією перемогою він "пробив вікно" для української культури (і не лише для музичного мистецтва!) не тільки в Європу, а й на всі континенти, бо отримав змогу бути представником і пропагандистом духовних надбань нашого талановитого народу. Без популярності, здобутої цією перемогою, здійснити таке було б надто складно або й неможливо.

"ПОВСТАНСЬКЕ ТАНГО"

Влітку 2011 року в концертному залі Львівської філармонії ім.Станіслава Людкевича відбувся концерт-вшанування Володимира Луціва – відомого українського співака, бандуриста, культурно-громадського діяча, де у виконанні Ореста Цимбали та Марти Шпак прозвучало "По-

встанське танго". Цей твір Володимир Луців мав у своєму репертуарі вже у 60-і роки, записав його і тоді ж довідався, що авторами слів та музики були активні учасниці українських визвольних змагань Ольга Ільків і Марта Пашківська.

В.Луців згадує, що поштовхом до написання історії "Повстанського танго" стали два дзвінки зі Львова (від Юрія Шухевича – сина Головнокомандуючого УПА Романа Шухевича, і співака Ореста Цимбали) про те, що зв'язкова Головнокомандувача УПА, автор "Повстанського танго" Ольга Ільків одержала звання "Львів'янка року". Ця мужня, інтелігентна і талановита жінка, котра у роки визвольних змагань мала підпільне псевдо Роксолана, у 2008 році нагороджена Орденом Княгині Ольги III ступеня, ще в далекому 1944 році в с.Угольна, що на Стрийщині (Львівська область), спільно зі своєю бойовою подругою Мартою Пашківською (в 1949 році загинула при виконанні підпільного завдання) написали "Повстанське танго" : Ольга слова, а Марта – музику.

Протягом 2010 – 2011 років Ольга Ільків двічі розповіла про свій життєвий шлях: у документальному фільмі "З історії Галичини" та в книзі "В тенетах двох "закриток". До книги, окрім життєвих спогадів, увійшли кілька десятків її поетичних творів. Партизанська поетеса відбувала ув'язнення разом із Юрієм Шухевичем, який у 1958 році звільнявся першим і намагався винести на волю вірші Ольги Ільків, але це йому не вдалося – його повторно заарештували і судили за новою справою, а конфісковані вірші стали одним із пунктів звинувачення та вагомим речовим доказом для радянського "правосуддя". Юрій Шухевич високо оцінював патріотичну і творчу діяльність зв'язкової свого батька та своєї посестри по радянській в'язниці. Він наголошував, що поезія і спогади Ольги Ільків значною мірою відтворюють те, що відчували, чим жили, про що мріяли і в що вірили люди її покоління. А її книга – це звіт цього покоління борців за незалежність, тих незламних, хто дійшов і хто не дійшов до нинішнього дня, хто не доспівав своєї життєвої пісні.

Його думки продовжує сучасна українська письменниця Ольга Бабій, за словами якої, Ольга Ільків говорить від імені того покоління українців, яке шанувало високі ідеали, не допускало зради, не торгувало своєю совістю, а Віра, Надія і

Любов були його життєвими імперативами. Бо тільки так можна пронести через своє життя і передати наступним поколінням прометеївський вогонь боротьби за українську справу. Життя Ольги Ільків, її спогади та поезія – це не образ минулого, а пристрасний заклик творити нове майбутнє України.

Володимир Луців неодноразово спілкувався з Юрієм Шухевичем і співпрацював з ним під час організації перепоховання останків Патріарха Йосифа Сліпого з Риму до Львова, а також з приводу запису "Повстанського танго". Син Головнокомандувача УПА прагнув отримати диск із записом пісні Ольги Ільків у виконанні Володимира Луціва. Співак згадує, як на початку 1974 року директор підприємства "Хвилі Дніпра" (м.Клівленд, США) Василь Ільчишин повідомив, що отримав з України слова і мелодію "Повстанського танго" і хотів би включити його до наступної платівки. А наступною платівкою були "Українські та неаполітанські пісні" у виконанні Володимира Луціва. Сюди долучили "Повстанське танго" – і платівка зазвучала як "Українські та неаполітанські пісні. Оркестрації до "Повстанського танго". На своєрідній творчій раді вирішили, що танго звучатиме ефектніше, якщо його виконати на два голоси. Так з'явився запис "Повстанського танго" у виконанні Володимира Луціва та його дружини Лесі. Платівка стала настільки популярною, що її випуск повторювали п'ять разів.

Розпочинається "Повстанське танго" мінором:

Поглянь, ось перший сніг!
І мрія біла із недавніх днів.
І вдаль летить з-під стріх
Прядиво дивне із туги і снів.

А завершується пафосом жертовної боротьби:

Ми йдем, а гімн в душі
І крок несхитний
По тріумф чи смерть,
Щоби великі дні
Свідчили гідно
Про кривавий герць.

Назва "Повстанське танго" має відношення ще до двох важливих культурно-мистецьких заходів патріотичного спрямування. Так називався концерт з нагоди 90-річчя Ольги Ільків у 2010 році у Львові та Стрию (там, де воно було написане). Цю ж назву мали радіопрограми Львівського радію, в яких зустрічалися Ольга Ільків і Володимир Луців з приводу історії "Повстанського танго". Яскравим моментом творчої співпраці цих двох неповторних особистостей стала їх зустріч у Львівській філармонії під час концерту на вшанування творчості Володимира Луціва, коли Ольга Ільків вийшла на сцену і вручила йому розкішний букет квітів на знак вдячності за запис "Повстанського танго" у 1974 році.

(Закінчення в наступному номері)

СКЛАДОВА МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Василь САБРАН

Виховання школярів на основі музичного фольклору є одним із провідних завдань вчителя музики. Любов до народної музики, пісні – найприродніше і найглибинніше духовне начало людського життя. Звідси, очевидно, постає проблема підготовки майбутніх учителів музики, тим більше, що шкільною програмою передбачено широке використання музичного фольклору на уроках музики в школі.

Враховуючи регіональну специфіку музичного фольклору, варто звернути увагу на використання у навчальному процесі (як на музичному відділенні мистецького факультету нашого інституту, так і на уроках музики загальноосвітніх шкіл регіону) автентичного фольклору нашого краю – Південно-Західної Волині.

Прилучення студентів до збору й опрацювання народнопісенного матеріалу здійснюється через проходження літньої фольклорної практики передбаченої навчальним планом. На протязі останніх 5 років на факультеті закладено традицію проведення підсумкових конференцій-концертів (до речі, така форма підсумкової роботи проводиться тільки у нашому навчальному закладі). З 1999 року на факультеті працює лабораторія музичної етнології, в рамках якої акумулюється вся практична та теоретична робота. За минуле десятиліття студентами факультету в результаті індивідуальних (а в далекому минулому групових) польових експедицій зібрано, опрацьовано і паспортизовано більше трьох тисяч автентичних народнопісенних зразків, які, на жаль, тільки частково використовуються в навчальних цілях. Лабораторія створювалась як науково-методичний центр музичної етнології краю, основна мета якого – наукове обстеження населених пунктів Кременецького, Ланівецького, Шумського районів та ближніх населених пунктів Дубнівського району Рівненської області. На основі матеріалів лабораторії розроблено концепцію розвитку музичної спеціальності, яка базується на етнопедагогічних засадах виховання майбутнього вчителя на той час музики і хореографії. Ідея надзвичайно проста: інтенсивне впровадження в навчальний процес різнопланового музичного та хореографічного фольклору з опорою на використання формульних наспівів на заняттях з постановки голосу, диригування та окремих предметів музично-теоретичного циклу, а також використання

викристалізованої століттями народної методики навчання музиканта-інструменталіста. Згідно з концепцією ефективність навчально-виховної роботи наочно ілюструє робота підсумкової конференції. Студент, який ніколи не співав обрядових пісень, після проходження фольклорної практики відкриває для себе нові сторінки народної культури й активно прилучається до її збереження та до продовження одвічних музично-пісенних традицій рідного краю, відкриваючи в собі глибоко прихований, генетично закладений творчий потенціал, який не лише дає можливість механічно відтворювати автентичні зразки народно-музичної культури, а й прилучатися до їх творення.

Літню фольклорну практику студенти музичної спеціальності мистецького факультету проходять по закінченні другого курсу за місцем проживання. Записані зразки самостійно опрацьовуються, а чорновий варіант транскрибованого матеріалу приносять в лабораторію музичної етнології, де спільно з керівником практики завершують роботу і визначають кращі зразки для презентації їх на підсумковій конференції. На конференції кожен студент у концертній формі звітує про проведену роботу, виконуючи кілька кращих зразків зі своєї роботи. Однією з умов виконання є збереження виконавської манери даного регіону чи окремого населеного пункту.

Андрій Венжиновіч проходив практику у рідному с.Кімната Кременецького району. Інформантом у нього була його бабуся Василина Павлівна Венжиновіч, яка допомогла відновити твори соціально-побутового циклу, зокрема пісні про тяжку долю народу в роки визвольної боротьби. Зі слів хлопця дізнаємося, що ця тематика є для їхньої родини дуже близькою, бо дідусь був вояком УПА і любив українські пісні.

Купальська обрядовість стала предметом дослідження Галини Хмілецької (с.Піщатинці Шумського району; інформант Оксана Гнатівна Ребрина). Марія Іванівна Колько, Софія Андріївна Мартинюк і Майя Іванівна Сайтль із с.Мухарів Славутського району Хмельницької області надали цікаву інформацію Анастасії Григорчук. Окрім історії села та 28 записаних різнообрядових пісень, дівчина дізналася, що воно є "батьківщиною" символічного "Рушника національної єдності" (акція 2007 р.), тобто самого полотна, яке знайшли у жительки Мухарів Катерини Трохимчук і орнамент на якому (75 см - 9 м 75 см) вишивала вся Україна.

Село Ясногірка Сарненського району на Рівненщині стало місцем проходження фольклорної практики для Марини Томчук, де вона записала серію родинно-побутових пісень від Ганни Григорівни Фурманець, Марії Іванівни Нетецької та Устини Йосипівни Строк. До речі, деякі пісні звучали у різних регіональних варіантах.

Продовжила дослідження своєї колеги і Юлія Панкова. 16 родинно-побутових пісень запропонували їй жительки с.Цеценівка Шумського району Надія Ковалишин, Галина Шумбарець і Галина Лук'янчук. Приємно, що старшим інформантам, які з певних причин не можуть відтворити пісню, допомагають їх молодші родичі, котрі перейняли любов до народної пісні від своїх матерів та бабусь. Зокрема, так було з родиною Галини Шумбарець – корінними лемками, котрі поселилися на Шумщині і "забрали" з собою лемківське пісенне мистецтво.

У с.Нападівка на Лановеччині, місці кривавих поєдинків у часи княжих міжусобиць та нашестя кримських татар, вивчала фольклорне мистецтво Катерина Байрах. Про різноманітні календарно-обрядові пісні розповіла їй Катерина Степанівна Лихач. Та найбільше цікавили юну дослідницю колодчані пісні – рідкісний гумористично-розважальний жанр, пов'язаний зі звичаєм "волочіння колодки" на "м'ясниці", поширений лише на Лановеччині та Шумщині і мало зафіксований у фольклористиці.

Про традицію викупу нареченої у шлюбному ритуалі розповіла Лілії Дем'янчук жителька с.М'якоти Ізяславського району Хмельницької області Галина Кирилівна Васильчук. З поширеним на Волині обрядом "Корони", який також є частиною цього ритуалу, знайомить нас Іванна Рудь, яка отримала інформацію від Галини Іванівни Данильчук, жительки с.Обич Шумського району.

Дещо вирізняється регіоном проходження літньої фольклорної практики Уляна Царук. Її інформанти проживають в с.Тетевчиці Радехівського району на Львівщині. З уст Марії Йосипівни Пилип'як і Єви Петрівни Куцяби було записано веснянки, весільні та жнивні пісні. Найбільш припали до душі Уляні 6 веснянок, які в їхньому селі і досі виконують на Великодні свята під церквою.

Аналізуючи та оцінюючи результати літньої фольклорної практики, робимо висновок, що вона не лише поповнила лабораторію новими автентичними зразками і дала можливість студентам відтворити їх. У багатьох випадках практиканти знайомляться з історією виникнення досліджуваного населеного пункту чи його назви, з його соціально-політичним і культурним життям, з деякими цікавими сторінками долі інформантів, поглиблюють знання про народні звичаї та обряди, щоб згодом передати її учням.

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ КОГПІ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ НА 2013-2014 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста (на основі базової загальної середньої освіти, 9 кл.):

0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 5.01020101 Фізичне виховання*:
Кваліфікація: *Вчитель фізичної культури, оператор ПЕОМ.*
українська мова (диктант);
фізична культура (творчий конкурс) - профільний.

0202 Мистецтво 5.02020501 Образотворче мистецтво*:
Кваліфікація: *Вчитель образотворчого мистецтва, керівник гуртка художніх промислів.*
українська мова (диктант);
образотворче мистецтво (творчий конкурс) - профільний.

0202 Мистецтво 5.02020401 Музичне мистецтво*:
Кваліфікація: *Вчитель музичного мистецтва, керівник хореографічного колективу.*
українська мова (диктант);
музика (творчий конкурс) - профільний.

0101 Педагогічна освіта 5.01010101 Дошкільна освіта:
Кваліфікація: *Вихователь дітей дошкільного віку, вчитель іноземної мови у дошкільних закладах.*
українська мова (диктант);
біологія (усно) - профільний.

0101 Педагогічна освіта 5.01010301 Технологічна освіта:
Кваліфікація: *Вчитель технологій і креслення, керівник гуртка художніх промислів.*
українська мова (диктант);
математика (усно) - профільний.

Заяви приймаються з 01 липня по 20 липня
Вступні екзамени та творчі конкурси з 21 липня по 31 липня
Зарахування в коледж:
за державним замовленням - до 11 серпня;
за кошти фізичних та юридичних осіб - до 25 серпня.

Кременецький обласний гуманітарно-педагогічний інститут ім. Тараса Шевченка
ОГОЛОШУЄ ПРИЙОМ СТУДЕНТІВ НА 2013-2014 навчальний рік

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра (на базі повної загальної середньої освіти):

0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 6.010201 Фізичне виховання*:
Спеціалізація: *Методика туристичної роботи.*
Кваліфікація: *Вчитель фізичної культури.*
українська мова та література – сертифікат Українського центру оцінювання якості освіти (далі сертифікат);
біологія – сертифікат (профільний);
фізична культура - творчий конкурс.

0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 6.010201 Фізичне виховання*:
Додаткова спеціальність: 6.040102 Біологія.
Кваліфікація: *Вчитель фізичної культури.*
українська мова та література – сертифікат;
біологія – сертифікат (профільний);
фізична культура - творчий конкурс.

0202 Мистецтво 6.020205 Образотворче мистецтво*:
Спеціалізація: *Художня культура.*
Кваліфікація: *Вчитель образотворчого мистецтва.*
українська мова і література – сертифікат;
історія України – сертифікат (профільний);
образотворче мистецтво - творчий конкурс.

0202 Мистецтво 6.020204 Музичне мистецтво*:
Спеціалізація: *Хореографія.*
Кваліфікація: *Вчитель музичного мистецтва.*
українська мова та література – сертифікат;
історія України – сертифікат (профільний);
музичне мистецтво - творчий конкурс.

Заяви приймаються з 02 липня по 17 липня
Творчі конкурси з 17 липня по 31 липня

0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта:
Додаткова спеціальність: 6.030103 Практична психологія.
Кваліфікація: *Вихователь дітей дошкільного віку.*
українська мова та література – сертифікат;
біологія - сертифікат (профільний);
математика або історія України - сертифікат.

0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта:
Додаткова спеціальність: 6.010102 Початкова освіта.
Кваліфікація: *Вихователь дітей дошкільного віку. Вчитель початкових класів.*
українська мова та література – сертифікат;
біологія - сертифікат (профільний);
математика або історія України - сертифікат.

0101 Педагогічна освіта 6.010106 Соціальна педагогіка (художньо-прикладна діяльність):
Додаткова спеціальність: 6.030103 Практична психологія.
Кваліфікація: *Соціальний педагог.*
українська мова та література – сертифікат;
історія України - сертифікат (профільний);
іноземна мова або біологія - сертифікат.

0401 Природничі науки 6.040102 Біологія*:
Спеціалізація: *Інформатика.*
Кваліфікація: *Вчитель біології.*
українська мова та література – сертифікат;
біологія – сертифікат (профільний);
фізика або хімія – сертифікат.

0101 Педагогічна освіта 6.010103 Технологічна освіта (декоративно-прикладна творчість):
Спеціалізація: *Інформатика.*
Кваліфікація: *Вчитель технологій і креслення.*
українська мова та література – сертифікат;
математика – сертифікат (профільний);
фізика або хімія – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія* (німецька мова і література, українська мова і література):
Кваліфікація: *Вчитель німецької мови і зарубіжної літератури.*
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова – сертифікат (профільний);
історія України – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія* (німецька мова і література, англійська мова і література):
Кваліфікація: *Вчитель німецької мови і зарубіжної літератури.*
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова – сертифікат (профільний);
історія України – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія* (англійська мова і література, німецька мова і література):
Кваліфікація: *Вчитель англійської мови і зарубіжної літератури.*
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова – сертифікат (профільний);
історія України – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія* (англійська мова і література, польська мова і література):
Кваліфікація: *Вчитель англійської мови і зарубіжної літератури.*
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова – сертифікат (профільний);
історія України – сертифікат.

Заяви приймаються з 02 липня по 31 липня
Термін оприлюднення рейтингового списку вступників - 1 серпня

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста):

0101 Педагогічна освіта 6.010103 Технологічна освіта
0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта
0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 6.010201 Фізичне виховання*
0202 Мистецтво 6.020204 Музичне мистецтво*
0202 Мистецтво 6.020205 Образотворче мистецтво*

Заяви приймаються з 06 липня по 04 серпня. Конкурсний відбір з 05 серпня по 10 серпня

До заяви на ім'я ректора необхідно додати:
- документ державного зразка про повну загальну середню освіту (документ про здобутий освітньо-кваліфікаційний рівень або документ про базову загальну середню освіту) і додаток до нього, за особистим вибором оригінали або завірені копії;
- медична довідка за формою 086-О (оригінал або її завірена копія);
- довідка про щеплення;
- 6 фотокарток розміром 3х4 см;
- сертифікати Українського центру оцінювання якості освіти (оригінали або завірені копії);
- документ, що дає право на пільги при вступі;
- копія ідентифікаційного номера;
- копія трудової книжки.
Свідоцтво про народження, паспорт, військовий квиток вступник пред'являє особисто.

Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра):

0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта:
Додаткова спеціальність: 7.03010301 Практична психологія.
Кваліфікація: *Організатор дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку. Практичний психолог.*

0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта:
Додаткова спеціальність: 7.01010201 Початкова освіта
Кваліфікація: *Організатор дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку. Вчитель початкової школи.*

0101 Педагогічна освіта 7.01010301 Технологічна освіта (декоративно-прикладна творчість):
Спеціалізація: *Інформатика.*
Кваліфікація: *Вчитель технологій, профільного навчання (декоративно-прикладної творчості) і креслення. Вчитель інформатики (зазначається в додатку до диплома).*
0202 Мистецтво 7.02020501 Образотворче мистецтво:*
Спеціалізація: Художня культура.
Кваліфікація: Вчитель образотворчого мистецтва, етики і естетики. Вчитель художньої культури (зазначається в додатку до диплома).
0202 Мистецтво 7.02020401 Музичне мистецтво:*
Спеціалізація: Хореографія.
Кваліфікація: Вчитель музичного мистецтва, етики та естетики. Керівник хореографічного колективу (зазначається в додатку до диплома).
0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 7.01020101 Фізичне виховання:*
Спеціалізація: Методика туристичної роботи.
Кваліфікація: Вчитель фізичної культури.
Організатор туристичної роботи (зазначається в додатку до диплома).
0203 Гуманітарні науки 7.02030302 Мова та література (німецька, англійська):*
Спеціалізація: Шкільне бібліотекознавство.
Кваліфікація: Філолог. Вчитель німецької і англійської мови та зарубіжної літератури. Шкільний бібліотекар (зазначається в додатку до диплома).
0203 Гуманітарні науки 7.02030302 Мова та література (англійська, німецька):*
Спеціалізація: Шкільне бібліотекознавство.
Кваліфікація: Філолог. Вчитель англійської і німецької мови та зарубіжної літератури. Шкільний бібліотекар (зазначається в додатку до диплома).
0203 Гуманітарні науки 7.02030302 Мова та література (англійська, польська):*
Спеціалізація: Шкільне бібліотекознавство.
Кваліфікація: Філолог. Вчитель англійської і польської мови та зарубіжної літератури. Шкільний бібліотекар (зазначається в додатку до диплома).
0203 Гуманітарні науки 7.02030302 Мова та література (англійська, українська):*
Спеціалізація: Редагування освітніх видань.
Кваліфікація: Філолог. Вчитель англійської мови, української мови і літератури та зарубіжної літератури. Редактор освітніх видань (зазначається в додатку до диплома).
0401 Природничі науки 7.04010201 Біологія:*
Додаткова спеціальність: 7.01020301 Здоров'я людини.
Кваліфікація: Біолог. Вчитель біології, екології та основ здоров'я. Організатор валеологічної служби в дошкільних, шкільних та реабілітаційних закладах освіти.

Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (перепідготовка):

0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта:
Кваліфікація: *Організатор дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку.*

Заяви приймаються з 06 липня по 04 серпня. Конкурсний відбір з 05 серпня по 10 серпня.

Підвищення кваліфікації

0101 Педагогічна освіта 5.01010101 Дошкільна освіта
0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта

Освітньо-кваліфікаційний рівень магістра (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, спеціаліста):

0401 Природничі науки 8.04010201 Біологія*
Кваліфікація: *Біолог. Викладач біології.*
Вступні випробування:
фахове вступне випробування (усно);
іноземна мова (усно).

0202 Мистецтво 8.02020401 Музичне мистецтво*
Кваліфікація: *Викладач музичного мистецтва.*
Вступні випробування:
фахове вступне випробування (усно);
іноземна мова (усно).

0101 Педагогічна освіта 8.01010301 Технологічна освіта*
Кваліфікація: *Викладач загальнотехнічних дисциплін і методики навчання технологій.*
Вступні випробування:
фахове вступне випробування (усно);
іноземна мова (усно).

Заяви приймаються з 06 липня по 04 серпня
Вступні випробування з 05 серпня по 10 серпня

Зарахування в інститут: за державним замовленням - до 11 серпня;
за кошти фізичних та юридичних осіб - до 25 серпня.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста):

0101 Педагогічна освіта 6.010103 Технологічна освіта
0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта
0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 6.010201 Фізичне виховання*
0202 Мистецтво 6.020204 Музичне мистецтво*
0202 Мистецтво 6.020205 Образотворче мистецтво*

Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра):

0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта
Кваліфікація: *Організатор дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку. Практичний психолог.*
0101 Педагогічна освіта 7.01010301 Технологічна освіта
Кваліфікація: *Вчитель технологій, профільного навчання (декоративно-прикладна творчість) і креслення.*
0202 Мистецтво 7.02020501 Образотворче мистецтво*
Кваліфікація: *Вчитель образотворчого мистецтва, етики і естетики.*
0202 Мистецтво 7.02020401 Музичне мистецтво*. Кваліфікація: *Вчитель музики, етики і естетики.*
0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 7.01020101 Фізичне виховання* . Кваліфікація: *Вчитель фізичної культури.*
0203 Гуманітарні науки 7.02030302 Мова та література (англійська, німецька)*
Кваліфікація: *Вчитель англійської і німецької мови та зарубіжної літератури.*
0401 Природничі науки 7.04010201 Біологія*. Кваліфікація: *Біолог. Вчитель біології.*

Освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста (на базі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста (перепідготовка):

0101 Педагогічна освіта 7.01010101 Дошкільна освіта:
Кваліфікація: *Організатор дошкільної освіти. Вихователь дітей дошкільного віку.*

Заяви приймаються з 06 липня по 04 серпня. Конкурсний відбір з 05 серпня по 10 серпня

Зарахування в інститут: за державним замовленням - до 11 серпня; за кошти фізичних та юридичних осіб - до 25 серпня.

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра (на базі повної загальної середньої освіти):

0102 Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини 6.010201 Фізичне виховання*:
українська мова та література – сертифікат;
біологія – сертифікат (профільний);
фізична культура - творчий конкурс.

0202 Мистецтво 6.020205 Образотворче мистецтво*:
українська мова і література – сертифікат;
історія України – сертифікат (профільний);
образотворче мистецтво - творчий конкурс.

0202 Мистецтво 6.020204 Музичне мистецтво*:
українська мова та література – сертифікат;
історія України – сертифікат (профільний);
Музичне мистецтво - творчий конкурс.

Заяви приймаються з 11 липня по 31 липня
Творчі конкурси з 01 серпня по 10 серпня

0101 Педагогічна освіта 6.010101 Дошкільна освіта:
українська мова та література – сертифікат;
біологія - сертифікат (профільний);
математика або історія України - сертифікат.

0101 Педагогічна освіта 6.010103 Технологічна освіта:
українська мова та література – сертифікат;
математика – сертифікат (профільний);
фізика або хімія – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія (німецька)*:
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова– сертифікат (профільний);
історія України – сертифікат.

0203 Гуманітарні науки 6.020303 Філологія (англійська)*:
українська мова та література – сертифікат;
іноземна мова – сертифікат (профільний);
історія України– сертифікат.

0401 Природничі науки 6.040102 Біологія*:
українська мова та література – сертифікат;
біологія – сертифікат (профільний);
фізика або хімія – сертифікат.

Заяви приймаються з 11 липня по 09 серпня
Термін оприлюднення рейтингового списку вступників - до 11 серпня

ПОСЛІДОВНИЦЯ МАРІЇ ПРИЙМАЧЕНКО

Ніна КАЗЬМІРУК

Яскравим виставковим феєрверком відмітила свій піввіковий ювілей викладач Кременецького педагогічного коледжу, керівник мистецьких гуртів "Палітра" та "Натхнення" Тетяна Балбус. Презентацію свого мистецького доробку вона розпочала персональною виставкою у Тернопільському обласному художньому музеї.

Під час відкриття виставки високу оцінку творчості Тетяни Балбус дала заступник директора музею Ольга Ваврик: "Ця художниця єдина в області творить картини в декоративному напрямку... В експозиції представлено багато квіткових композицій, українських орнаментів. Видно, що її надихає краса природи. Для створення живописних картин

Тетяна Балбус використовує не олійну фарбу, а гуаш. Із цими фарбами працює не так вже й багато художників. У мокрому вигляді гуаш має один відтінок, а коли висихає – інший. Тому, працюючи з нею, художник повинен передбачати цю властивість, повинен враховувати зміну кольору фарби...

У техніці колаж художниця представила різні тематичні роботи. Її можна вважати і послідовницею Марії Приймаченко – є навіть серія картин за мотивами творів всесвітньо відомої художниці. Але якщо Марія Приймаченко малювала своїх дивовижних звірів, то Тетяна Балбус робить це через аплікацію. При цьому наша мисткиня не копіює образи Приймаченко, а лише черпає натхнення з них, змінює фон, деталі казкових тварин...

Крім аплікацій, на виставці зібрані колажі та живопис ювілярки. Є у неї також серія творів за мотивами українського декоративного розпису, характерного для писанок. Взагалі, в цієї художниці дуже позитивна енергетика – і це відображається в її картинах. Вона любить різноманітні яскраві кольори... Тому біля цих полотен ніби грієшся і настрій покращується".

Виставки художниці-ювілярки пройшли і в Кременецькому краєзнавчому музеї та Літературно-меморіальному музеї Ю.Словацького, де її вітали представники міської

та районної ради, колеги з кременецькихмистецьких гуртів "Гдадущик", "Палітра", викладацьких і студентських колективів педагогічного коледжу та Кременецького професійного ліцею (попереднього місця її роботи).

Окрім своїх мистецьких досягнень, Тетяна Балбус щиро ділиться радістю за випускників навчального закладу, своїх вихованців зі студентського гурту "Натхнення", які стали її колегами і з 2012 року поповнили колектив "Палітри". Марія Швед – викладач педагогічного коледжу, художник-оформлювач експериментального студентського театру "Пілігрим". Працює в техніках акварельного, олійного та декоративного живопису. Наталія Волянюк – асистент кафедри образотворчого мистецтва та методики його викладання нашого ВНЗ, аспірант Львівської національної академії мистецтв (тема дослідження – "Народна вишивка

Тернопільської області XX ст."). Надає перевагу олійному живопису та змішаним експериментальним технікам: портрету, натюрморту, пейзажу.

Отож, до свого чудового життєвого ювілею наша художниця підготувала вагомий звіт: як нові власні твори, так і досягнення своїх послідовниць. Тобто її мистецтво пустило міцне коріння, щоб і надалі радувати шанувальників дивовижними витворами, що народжуються з безмежної художньої фантазії, невичерпної творчої енергії, незбагненної жіночої натури, як поєднання характерних ознак жінки-митця. Згодом ці твори, натхненні глибоким національним духом, стають у ряд з неповторними надбаннями мистецтва рідної Вітчизни.

Фото Петра ДАНИЛЮКА та Володимира КЛИМ'ЮКА

"Замок" - газета КОГПІ ім.Тараса Шевченка
Видається українською мовою.
Свідоцтво **ТР №422-22Р**, 05.12. 2006 р.
Індекс **96492**
Засновник і видавець: трудовий колектив КОГПІ ім. Тараса Шевченка

Наш розрахунковий рахунок:
35427008001808
МФО 838012
УДК в Тернопільській області
ЗКПО 02125556

Головний редактор
Анатолій БАГНЮК
Літературний редактор, відповідальний секретар
Ніна КАЗЬМІРУК
Редактор-дизайнер
Сергій ЮРЧУК

Редактор відділу студентської молоді, оператор комп'ютерного набору і верстки
Валентина КАЩУК
Фотохудожник
Петро ДАНИЛЮК

Видрукувано у ТОВ "Буковинський видавничий дім" м.Чернівці, вул. Прутська, 29
Наклад 1600 прим.

Наша адреса: 47003, вул. Ліцейна, 1, м.Кременець, Тернопільська обл.